Tvůrčí skupina Antonína Trše
(1996-1999 TS Zity Drdové)

SVĚT BEZ HRANIC

Volným cyklem dokumentů „Svět bez hranic“ zahájila Česká televize v roce 1996 pravidelné multikulturní vysílání. V dokumentech renomovaných i začínajících českých tvůrců se setkáváme s nejrůznějšími vlivy (kulturními, náboženskými, etnickými...) stejně jako s alternativními způsoby života, které se prolínají s naší tradiční kulturou a které, ať chceme nebo nechceme, spoluvytvářejí naše vlastní kulturní zázemí. Na našem vztahu k odlišnostem si můžeme nejen ověřit míru vlastní tolerance, ale tento vztah je především zrcadlem, v němž poznáváme lépe sami sebe, v němž se odráží kvalita našeho vlastního života. Cyklus byl vysílán do konce roku 2000.

Koncepce a dramaturgie: Antonín Trš

ROZHOVORY

Multietnická talkshow o národní a osobní identitě s lidmi, kteří se u nás chtějí cítit jako doma, se vysílala 3 roky (v letech 2000 – 2002). Výraznou osobností tohoto cyklu byla Jarmila Balážová, kterou v roce 2002 vystřídali Feng-Jün Song a Vojtěch Lavička.

Koncepce: Jarmila Balážová
Dramaturgie: Dana Tučková, Irena Obermannová

VELKÝ VŮZ

Multikulturní magazín je na obrazovkách ČT uváděn od roku 2000 a společně s Rozhovory volně navázal na Svět bez hranic. Zpočátku se oba formáty střídaly čtrnáctidenně, roku 2003 se po zániku Rozhovorů stal týdeníkem (28 minut) vysílaným v pondělní podvečery na ČT2, s dvěma následnými reprízami. Vyvinul se do formy příspěvkového magazínu s několika pevnými, ale někdy i alternujícími rubrikami. Jednou měsíčně má podobu půlhodinového dokumentu a je vysílán jako Velký vůz speciál. Jakkoli je multikulturní magazín určen širší divácké obci a jeho prvotní ambicí není být servisem pro národnostní menšiny, téměř výhradně se jim věnuje a jejich příslušníci často doplňují autorský tým. Přispěvateli jsou nejen osvědčení autoři, ale je prostorem i pro mladé začínající dokumentaristy.

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

Česká televize

Tvůrčí skupina Antonína Trše
(1996-1999 TS Zity Drdové)

Koncepce: Antonín Trš, Filip Novák
Dramaturgie: Filip Novák

Centrum
tvorby pro menšiny a náboženství

Obsah:

- **Explikace**
- **Svět bez hranic**
- **Rozhovory**
- **Velký vůz**

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

Česká televize

Tvůrčí skupina Antonína Trše
(1996-1999 TS Zity Drdové)

V Praze dne 13. února 2004

Svět bez hranic

http://www.czech-tv.cz/dokument/svet_bez_hranic/main.htm

cyklus multikulturních dokumentů

měsíčník

vysílání od roku 1996

1996-1998 á 20 minut
1999 á 23 minut
2000 á 28 minut

autor koncepce a dramaturg cyklu: Antonín Trš

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

SVĚT BEZ HRANIC

Volným cyklem dokumentů „Svět bez hranic“ zahájila Česká televize v roce 1996 pravidelné multikulturní vysílání.
V dokumentech renomovaných i začínajících českých tvůrců se setkáváme s nejrůznějšími vlivy (kulturními, náboženskými, etnickými...) stejně jako
s alternativními způsoby života, které se prolínají
s naší tradiční kulturou
a které, ať chceme nebo nechceme, spoluvytvářejí naše vlastní kulturní zázemí. Na našem vztahu
k odlišnostem si můžeme nejen ověřit míru vlastní tolerance, ale tento vztah je především zrcadlem, v němž poznáváme lépe sami sebe,
v němž se odráží kvalita našeho vlastního života.

1996

1/96 **KRISTUS MEZI NÁMI** tv premiéra: 22.1.96
rež. Vladislav Kvasnička
O vlivu pravoslaví na Čechy a Moravu

Po pádu komunismu se může české společnosti, hlásící se k západoevropské kulturní tradici, jevit pravoslaví jako něco nemístně východního. Přesto se v České republice k tomuto způsobu křesťanství, které ve světě vyznává přes sto šedesát miliónů lidí, hlásí nemalý počet obyvatel. Nejen že zaplňují staré pravoslavné kostelíky a chrámy, ale budují i svatostánky nové. Dokument, jehož název vychází z pravoslavného pozdravu "Kristus uprostřed nás", je výpovědí o překvapivě živé tradici a vlivu pravoslaví na Čechy a Moravu.

2/96 **MIŠPACHA JE RODINA** (eng.) tv premiéra: 19.2. 96
rež. Vladimír Merta
Tvoří Češi, čeští Židé a čeští Rómové společnou komunitu?

Mišpacha znamená hebrejsky rodina. Mišpacha je také amatérské sdružení vzdělaných a poučených muzikantů, kteří ve volném čase interpretují chasidský a židovský folklór. V dokumentu Vladimíra Merty se její členové zamýšlejí mezi písněmi, které jsou unikátním spojením životní radosti a hlubokého prožitku, nejen nad současnou pozicí Židů v české společnosti, ale improvizovanou zkouškou s romskou kapelou také kladou otázku, mohou-li být Češi, čeští Židé a čeští Romové jedna velká rodina.

- Druhá cena na Středoevropském televizním festivalu, Budapešť 1996
- Čestné uznání na Etnofilmu Čadca, 1996

3/96 **ALLÁH AKBAR** (eng.) tv premiéra: 18.3. 96
rež. Viliam Poltikovič
Čeští muslimové a islám v Čechách.

V Čechách je islám v lepším případě spojován s arabskými muslimy, v horším rovnou s militantním fundamentalismem. Málokdo si však uvědomuje, že toto náboženství, zahrnující mnoho prvků křesťanství, není jen záležitostí obyvatel arabských zemí. Například čeští muslimové, vycházející přímo z Koránu, nikoli z arabství, praktikují islám většinou mnohem upřímněji, než jejich arabští souvěrci. Proto je jim také vzdálená jakákoli forma násilného prosazování této "nebezpečné víry". Dokument Alláh Akbar (Bůh je veliký) nás uvádí do základních principů islámu, stejně jako do problémů spojených s jeho praktikováním v českém prostředí.

4/96 **KELTSKÉ OZVĚNY** (eng.) tv premiéra: 15.4. 96
rež. Marie Šandová
Od Irů k zapomenutým předkům země zvané Bohemia.

Kdekoli na světě se nachází irská hospoda, bouřlivě se v ní každý březen slaví svátek Svatého Patrika, patrona všech Irů. Po pádu komunismu se tak děje i v Čechách. I když jsou místní irské "puby" především středisky nově vzniklé irské komunity a jejích podnikatelských aktivit, popít dobrého irského a českého piva sem chodí i mnoho Čechů. Společnou oslavu využila M. Šandová v dokumentárním zamyšlení nad tím, je-li současná česká záliba v keltské a irské kultuře jen součástí dobového blouznění, snažícího se umístit vlastní kořeny do doby dávno před příchod prvních Slovanů, nebo máme-li s Kelty opravdu něco společného.

5/96 **TAM ZA KOPCI JE LUŽICE** (eng.) tv premiéra: 13.5. 96
rež.: Vlastimil Šimůnek
Podobné osudy malých národů, Čechů a Lužických Srbů, obklopených velkými sousedy.

Ačkoli byla Lužice do roku 1635 součástí zemí Koruny české a ještě po druhé světové válce se v Praze manifestovalo za její znovupřipojení k ČSR, dnes ji prakticky neznáme. Přitom máme hodně společného. Například česká národní hymna je původně lužickosrbská lidová píseň - alespoň to v dokumentu V. Šimůnka tvrdí paní Žaludová, Lužická Srbka z Radworu, která prožila velkou část života v Praze a v Rumburku. Ta je také hlavní postavou pořadu, jehož rámec tvoří velkolepá jízda křižáků, tradiční velikonoční slavnost lužickosrbského venkova, která demonstruje soudržnost malého národa, obklopeného velkým a mocným germánským sousedem.

- Cena Literárního fondu, 1996

6/96 **HODRŮV KOLÍN** (eng.) tv premiéra: 10.6. 96
rež. Michal Lánský
Jak pan Hodr objevil židovskou minulost Kmochova Kolína.

Kolíňák Vladimír Hodr, obyvatel města známého především monstrózním festivalem dechových hudeb, "objevil" v ulici, kde už léta bydlí, starou židovskou synagógu a v přilehlém bloku zničených domů, obývaných jen zdivočelými kočkami a několika romskými rodinami, bývalé ghetto. Na pozadí bujarého veselí "Kmochova Kolína" a festivalu pouličních divadel "Kašparův Kolín" si začíná uvědomovat skrytý význam židovské minulosti města. To ho spolu se vzpomínkovou bohoslužbou, pořádanou v polozničené synagóze zástupci světových židovských kongregací k padesátému výročí transportu kolínských souvěrců, inspiruje ke svérázným poznámkám a úvahám o našem současném životě.

7/96 **ŽIVÁ TRÁVA** tv premiéra: 8.7. 96
rež. Andrea Majstorovič
O nepodléhání lhostejnosti ve světě, kde vražda je normální.

Pražská "Společnost pro nedělitelnou Bosnu" je volné sdružení lidí, pro něž je obecně přijímaná historická zkušenost etnických čistek, ústící v masové vraždění, nepřijatelné vybočení člověka z cesty od primitiva k lidské bytosti. V pořadu Andrey Majstorovič se setkáme mimo jiné s výtvarníkem Jiřím Sozanským, novinářem Teodorem Marjanovičem, architektem Raymondem Rehnicerem, překladatelem Dušanem Karpatským, herečkou Táňou Fišerovou a bývalou mluvčí Charty 77 Danou Němcovou, jejichž zkušenosti a úvahy směřují ke společným kořenům zla.

8/96 **ŠAJ PES DOVAKERAS?** tv premiéra: 5.8. 96
- Můžeme se domluvit?
rež. Ljuba Václavová
Dokument o česko-romském manželství.

"Bílá" Markéta si vzala "černého" Mirka jako velmi mladé děvče. Čas, společné manželství a jejich syn prověřují, zda-li se mohou lidé, pocházející z různých etnik, vůbec nějakým způsobem v životě domluvit. Ačkoli naše dvojice za léta soužití hodně změnila svoje názory a postoje a na první pohled se zdá, že se Mirek dokonale přizpůsobil většinové společnosti, je odhodlán uskutečnit svůj dávný sen - emigraci do "čisté" Austrálie - nezávisle na vůli své ženy a dítěte.

9/96 **ŽIVOUCÍ SVĚTLO** tv premiéra: 2.9. 96
rež. Viliam Poltikovič
Jóga v denním životě na zámku ve Střílkách.

V zámku ve Střílkách na Moravě byla donedávna polepšovna pro chlapce. Dnes je sídlem centra pro u nás nejrozšířenější systém jógy s názvem "Jóga v denním životě". Jeho autor,

indický učitel jógy Paramhans svámí Mahéšvaránanda, který žije ve Vídni, jezdí za svými žáky po celé Evropě. Ve Střílkách vede pravidelné semináře, jichž se účastní i zájemci z okolních států. Obyvatelé Střílek jsou k lidem, vlečoucím s mírným úsměvem na zámek nacpané batohy, shovívaví. Jenom hostinskému trochu vadí, že z nich nemá kšeft, protože nepijí a nekouří.

10/96 **VOJTA** (eng.) tv premiéra: 30.9. 96

rež. Jaroslav Hovorka

Pokusy slepého cikánského muzikanta o normální život.

Roku 1988 natočil Jaroslav Hovorka dokument o mimořádně nadaném, slepém romském muzikantovi "Jmenuji se Vojtěch Husár", v němž ukazuje, s jakou zvláštní pokorou a silou Vojta přijímá svůj těžký osud. Roku 1996 se režisér k Vojtovi vrací. Ten se totiž seznámil na inzerát se stejně postiženou bílou dívkou, která je však navíc postižena motoricky. V nové rodině nastalo Vojtovi díky "mamce" téměř idylické období. Hrál, skládal, nahrával hudbu k filmům, ladil piána. Při oslavě výročí svatby však v jeho tchánovi vybuchla dlouho potlačovaná nenávist a sekerou zabil svou ženu, těžce zranil Vojtu a svou dceru a sám se zabil skokem z okna. Vojta přišel o kus lebeční kosti, ale po třech týdnech bezvědomí se probudil k novému životu. O něm vypráví, s použitím záběrů z filmu prvního, tento televizní dokument.

- Čestné uznání při ceně Trilobit, FITES, 1996
- První cena Vládního výboru pro zdravotně postižené, 1997

11/96 **EMAHÓ** (eng.) tv premiéra: 31.10. 96

rež. Viliam Poltikovič

Indián, biskup, buddhista, učitel a šaman v jedné osobě.

Duchovní učitel Emahó, katolický biskup, buddhista a šaman, původem Indián, je představitelem globální kultury, v níž se prolínají fungující prvky odkudkoli a z kterékoli

doby. Jeho semináře, které pořádá po celém světě, jsou vždy zakončeny strhujícím, očistným Ohňovým tancem. Emahó při něm pracuje s energií, rytmem, tancem, dechem. V. Poltikovič zachytil Emahův seminář v Praze. Jeden z jeho účastníků, publicista a hudebník Vlastimil Marek, o něm říká: "Právě teď potřebujeme lidi, jako je Emahó, kteří by nám znovu ukázali, že oheň, to je dokonalost, posvátnost, a že vlastně my jsme ta energie, symbolizovaná ohněm. My jsme ten vzduch, který dýcháme a nejsme od něj odděleni."

12/96 **UŽ JEDOU, PANE VOKURKA** tv premiéra: 25.11. 96
rež. Vlastimil Šimůnek
S jakými úmysly se vracejí Němci na Šumavu?

"Nalili ještě kočkám mlíko, nasypali slepicím, odvázali psy, aby si mohli sehnat něco k žrádlu a nakonec zastavili hodiny. Snad chtěli podchytit čas, kdy museli odejít." Tak si pamatuje poválečný odsun sudetských Němců český rodák ze Šumavy. Padesát let po vysídlení zajíždějí na Šumavu někteří němečtí rodáci a ze strachu, aby nedostali facku za bojovné výroky představitelů Sudetoněmeckého Landsmanschaftu se bojí sami vkročit do české hospody. Plaché pohledy na místa, kde kdysi stávaly jejich rodné vesnice, z nichž mnohdy zbyl jen milník s názvem, svědčí především o touze položit květiny na hroby předků. Normalizaci vzájemných vztahů dnes symbolizují nejen společné akce jako "Volarské slavnosti dřeva", ale také česko německý Otčenáš ve Stožecké kapli, poutním kostelíku na hranicích s Německem, který vlastníma rukama pomáhal rekonstruovat nynější starosta Volar pan Vokurka.

13/96 **ČESKÝ BŮH V RUMUNSKU** tv premiéra: 23.12. 96
rež. Martin Pátek a Karel Slach
O krajanech, na které nezapomněl jen Bůh.

Potomci Čechů, kteří odešli za Rakouska-Uherska do rumunských hor za obživou, jsou dnes proti své vůli rumunskými občany, nazývanými podle německého Böhme s pejorativním nádechem "Pémové". Ačkoli narozdíl od svého okolí vyznávají katolickou víru, mluví velmi dobře česky a snaží se neztratit kontakt se starou vlastí, znát se k nim nechtějí ani "pravověrní" Češi, kteří je považují za rumunské Cikány. Jediný, ke komu se tito "pozůstalí Češi", jak sami sebe někdy nazývají, mohou obrátit, je jejich Bůh, který je vede po kamenitých kopcích stejně jako před sto padesáti lety.

1997

1/97 **CHCI BEJT ČERNEJ** tv premiéra: 20.1.97
rež. Vladimír Merta
Jak mohou našince inspirovat tmaví spoluobčané.

V dokumentu se setkáme s několika známými i méně známými lidmi, kteří nacházejí pozitivní inspiraci v životě odlišných kultur a etnik, u nás především Romů. Někomu nahradili Romové pošramocené rodinné zázemí, pro jiné jsou výzvou k hledání pozapomenutých kořenů romské kultury. Další se s Romy ztotožnili natolik, že je dnes čeští běloši považují za cikány a jiní prostě neshledávají na vzájemném ovlivňování ras a kultur nic nepřirozeného. Všichni směřují různými prostředky ke stejnému cíli - k nacházení lidské totožnosti bez ohledu ale také bez důrazu na to, že některé příslušníky vlastního etnika budou provokovat k pohrdání.

2/97 **KDYŽ ŽENY ŘEKNOU NE** tv premiéra: 17.2. 97
rež. Michal Lánský
Lze převzít v rámci amerikanizace "sexual harrasment stejně lehce jako McDonaldovy plněné housky?

Pro anglický termín "sexual harassment" se u nás díky Josefovi Škvoreckému ujal poněkud zlehčující výraz "sexuální harašení". Autoři dokumentu se nezabývají ani správným překladem ani právním apektem tohoto pojmu, který se k nám dere stejně agresivně jako reklama na Coca Colu, hamburgery nebo laciné americké filmy. K problému sexuálního obtěžování se v pořadu vyjadřuje několik žen a dívek, jejichž práce a postavení je do velké míry určeno právě jejich ženstvím, ať už jde o modelky nebo šéfredaktorku ženského časopisu.

3/97 **AŠÍN A MANDALA** tv premiéra: 17.3. 97
rež. Viliam Poltikovič
Proč tibetští buddhisté sypou mandalu na Pražském Hradě.

Ašín Ottama, původem z Humpolce, se stal buddhistickým mnichem ve Švýcarsku a mnoho let prožil jako mnich v Barmě. Po letech navštívil Prahu, aby se účastnil

tradičního buddhistického obřadu sypání mandaly, který za účasti české veřejnosti proběhl na Pražském hradě.

4/97 **STÁŇA** (eng.) tv premiéra 14.4. 97
rež. Andrea Majstorovič
Matčina závislost na Jehovovi přivedla dceru, kdysi nadějnou herečku, k závislosti na drogách.

Stanislava Coufalová byla jako děvče na nejlepší cestě stát se dobrou herečkou. Stejně jako v soukromém životě, bývala zodpovědná a dobře připravená. Pár let po třicítce však žije životem těžké narkomanky. O dávné touze stát se herečkou mluví s rezignovaným úsměvem. Její nevyrovnaná matka, která našla oporu u Svědků Jehovových, nepodepsala dceři přihlášku na konzervatoř, protože by šlo o "nepřípustný styk se světem". Odpovědnost připouští tváří v tvář dceři a televizní kameře teprve po letech. Uvědomí-li si však souvislost mezi drogou slepé víry a drogovou závislostí své dcery, zůstává otázkou.

- Čestné uznání Inforfilmu International na festivalu Techfilm 1997
- Čestné uznání při ceně Trilobit, FITES 1997
- Čestné uznání MEFEVA Poděbrady, Festivalu o problematice drogově závislých a AIDS

5/97 **TAJNÁ ŘEČ TĚLA** (eng.) tv premiéra: 12.5. 97
rež. Vladimír Merta
Zač se dříve upalovalo, je dnes vrcholným uměním.

V roce 1997 se v pražském kostele sv. Šimona a Judy uskutečnil vynikající koncert etnické hudby s názvem "Ozvěny ženské duše“. Ačkoli na něm vystupovaly hvězdy několika kontinentů, jeho hlavním hrdinou, a tím i hrdinou tohoto dokumentu, se stal mezinárodní čtyřicetičlenný ženský sbor, složený z neznámých amatérů. Samotný koncert byl vyvrcholením desetidenní dílny, během níž ženy pod vedením zkušených lektorek stačily připravit celý program. Proto se i dokument soustředí více na proces vzniku tak unikátního zážitku, který v plné síle zazní až na samém konci.

- Bronzový klíč na festivalu ART FILM Trenčianské Teplice, 1998

6/97 **LEXOVA RODINA** tv premiéra: 9.6. 97
rež. Vladislav Kvasnička
Osud zběha z Rudé armády v Čechách a jeho rodiny v Rusku.

Lexovi se podařilo dezertovat ze Sovětské armády při jejím odsunu z Československa v roce 1990 a jako jedinému z dezertérů se také povedlo v Čechách zůstat. S rodinou v sibiřské vesničce však ztratil kontakt. Není divu, když byl v Rusku za dezerci odsouzen k trestu smrti. V roce 1996 se režisérovi Kvasničkovi podařilo navštívit jeho rodnou ves a promluvit s matkou. Dokument, který je koncipován jako dialog na dálku mezi synem a matkou, kteří se pravděpodobně již nikdy neuvidí, má překvapivou pointu. Zároveň s českým občanstvím dostal Lexa povolávací rozkaz do České armády.

7/97 **POZDRAVUJTE V ČECHÁCH** tv premiéra: 7.7. 97
rež. Vlastimil Šimůnek
Zapomenutí krajané uprostřed Polska.

V dokumentu se setkáme s krajany, kteří patří do jiného času, než je ten náš. Jejich duchovní vlastí, na kterou jsou hrdi, jsou Čechy. Jejich domovem je však polský Zelov, kde ještě před druhou světovou válkou žilo na čtyři tisíce potomků pobělohorských emigrantů.

8/97 **TAJEMSTVÍ SVOBODNÝCH ZEDNÁŘŮ** tv premiéra: 1.9. 97
rež. Jan Brichcín
Pohled do světa zbytečných tajemství

Svobodní zednáři tvoří tajemnou společnost, opředenou mnoha mýty a pověstmi. Jou totiž společností výběrovou a tudíž neveřejnou. Jejich historie se táhne daleko do minulosti, až do doby stavby jeruzalémského chrámu. Celý starověk a středověk byli vybraným společenstvím stavitelů chrámů. Odtud také pocházejí jejich symboly - kladívko, úhelník, kružítko... Dokument poodhaluje roušku jejich současného života (nejen v České republice), kdy se považují spíše za stavitele vnitřních chámů lidské duše. Ačkoli je jejich neveřejná, je zpravidla veřejnosti velmi prospěšná - zednáři jsou totiž mimo jiné organizátory a donátory charitativních akcí.

9/97 **SAMURAJOVÉ** tv premiéra: 29.9. 97
rež. Michal Votruba

Česká inspirace japonským bojovým uměním.

Samurajové - japonští bojovníci, privilegovaná vojenská vrstva společnosti - se stali inspirací mnohým lidem i mimo Japonsko. Nebojovali totiž pouze mečem, ale příznačný pro ně je hlavně "boj duchem". Státi se pouze brusičem samurajských mečů vyžaduje několikaleté velmi náročné školení pod vedením vyvoleného mistra. Brusičem mečů se prakticky nemůže stát cizinec. Přesto se jím stal Viktor Chromec, moravský rodák, který chce své umění v Čechách uplatnit při rekonstrukci sbírek Náprstkova muzea. V dokumentu se setkáme ještě se dvěma lidmi, kterým se stalo japonské bojové umění osudem. Nejsou to jen muži, ale i jedna žena.

10/97 **NA CHODNÍKU** (eng.) tv premiéra: 27.10. 97
rež. Dana Tučková a Karel Slach
O Lászlo Sűmeghovi, prvním českém streetworkerovi pro mladé prostituty ohrožené nákazou AIDS.

Z hlediska sociální péče o tzv. rizikové skupiny je "streetworker" (doslova člověk pracující na ulici) velmi užitečná funkce. László Sűmegh, slovenský Maďar, vyhledává v pražských ulicích především mladé prostituty a v rámci svých možností se o ně stará. Zajišťuje jim testy na AIDS, rozdává kondomy a užitečné rady do života. Už delší dobu také usiluje o vlastní kancelář, kde chce založit centrum pro sociálně ohroženou populaci. Navíc by sám potřeboval místo, kde by mohl malovat. Je totiž také svérázný výtvarník, jehož obrazy je možné vidět například v New Yorku. Dokument jedinečným způsobem vyjadřuje obě tváře tohoto člověka "na chodníku."

11/97 **BÖHMISCHES DORF** tv premiéra: 24.11. 97
rež. Martin Pátek
Česká vesnice uprostřed Berlína

Böhmisches Dorf, Česká vesnice v Berlíně, je soubor zachovalých obydlí pobělohorských exulantů z východních Čech. V dnešní německé metropoli působí jako Fata Morgana. Na počátku století totiž její obyvatelé nepodlehli všeobecnému stavebnímu rozmachu a neprodali svoje pozemky na stavbu činžáků. Ačkoli její dnešní obyvatelé se víceméně považují za Němce, udržují tradice svých předků (např. Velikonoční slavnostní průvod) a také kontakty se "starou vlastí". Ve vesnici Čermná se spolu s nimi setkáme s jejich velmi vzdálenými českými příbuznými, jejichž předkové z jakýchkoli důvodů podlehli mocenskému tlaku katolíků a neemigrovali. Potomci těch, kteří se nesmířili, otevřeli nedávno v Berlíně symbolický park, Komenského zahradu, která trochu smutně vyjadřuje Komenského podobenství o životní pouti člověka jako cestě rozkvetlou zahradou.

12/97 **JAKO Z JINÉHO SVĚTA** tv premiéra: 22.12. 97

rež. Tomáš Škrdlant
Co mají postižené děti společného s UFONY.

Postižené děti žijící odděleně od „normální“ společnosti v dětských domovech mívají právem pocit, že je lidé kolem ani nechtějí vidět a když, že se na ně dívají jako na mimozemšťany.
A přitom žijí překvapivě bohatým vnitřním životem.

1998

1/98 **ROMSKÁ DUŠE HONZY RÁCE** tv premiéra: 5.1.98
rež. Jaroslav Hovorka
Portrét člověka, pro nějž romská duše znamená především prospěšnou aktivitu.

Honza Rác je člověk s nezvykle širokým spektrem aktivit. Na horské chatě, kde dělal správce, vytvořil na počítači, který mu byl cizí, účetnický program. Je také duchovním otcem strážnického Romfestu, organizuje "smíšené" letní tábory pro děti, podílí se na romském festivalu Romani vodi, ve Zlíně chystá romské muzeum, chodí doučovat děti...

2/98 **ZPRÁVA Z TÁBORA**
aneb CO VIDÍM, KDYŽ ZAVŘU OČI tv premiéra 2.2. 98
rež. Vlastimil Šimůnek
O dětech, kterým se v duši usadila válka

V létě 1997 se v rekreačním zařízení Vlaštovka v Horním Bradle u Chrudimi konal mezinárodní dětský humanitární tábor. Vedle dětí z dětských domovů ze Slovenska a z České republiky se jej zúčastnilo i sedmatřicet válečných sirotků z chorvatských oblastí, které byly v letech 1991-1992 nejvíc zasaženy válkou. Tvůrci dokumentu se snaží postihnout trauma války v dětské psychice.

3/98 **DUŠENKA** tv premiéra 2.3. 98
rež. Michal Lánský
Osud bezdomovce z vlastní vůle

Téměř sedmdesátiletý Štefan se stal v Praze bezdomovcem z vlastní vůle ještě za socialismu, kdy se podle vlastní vůle žít nesmělo. Podle tehdejších zákonů měl být stíhán, ale protože byl příliš starý, nestalo se tak. A tak od sebe v jednom parku sám „směle odháněl smrt“ a bránil se převozu do domova důchodců. Po letech byl obyvatelům jednoho z nich Štefanův příběh promítnut. Tiché reakce jeho obyvatel tvoří rámec celého dokumentu.

4/98 **MŮJ PŘÍTEL SAXOFON** tv premiéra 27.4. 98
rež. Jan Petras
Potulný muzikant v Čechách

Narodil se v Estonsku, od mládí se věnoval hudbě, absolvoval konzervatoř. Protože v SSSR se nemohl hudbou uživit, odjel r. 1989 do Budapešti, kde dostal roční angažmá. Hrál na ulicích, v kavárnách, klubech. V Bratislavě nahrál vlastní kazetu. Už delší dobu žije v Praze, kde hraje pravidelně v několika podnicích. Složil a nahrál hudbu k

dokumentárnímu filmu a rád by se této činnosti věnoval i nadále. Brání mu v tom pouze jedna věc. Nemá žádné dokumenty. Vyhodil je při marných pokusech získat v Čechách trvalý pobyt.

5/98 **KDE DOMOV MŮJ** tv premiéra 25.5. 98
rež. Vladislav Kvasnička
Češi na cestě tam a zase zpátky

Češi na cestě tam a zase zpátky jsou rodiny z černobylských oblastí postižených jadernou katastrofou, snažící se najít svoje kořeny opět v Čechách. Jejich předkové vybudovali na Ukrajině svoje vesnice, které se od ukrajinských lišily na první pohled. Lépe se v nich totiž hospodařilo. Nynější přesídlenci mají situaci poněkud složitější. V Čechách je na ně pohlíženo spíše jako na přivandrovalce ze zaostalé země. Žijí ve svých koloniích a hůře se sžívají s českým obyvatelstvem.

6/98 **NA POČÁTKU BYL VINNETOU** tv premiéra 20.7. 98
rež. Viliam Poltikovič
Češi, kteří podlehli touze státi se Indiánem

I v českých hvozdech a hájích lze potkat Indiány na koních, mířící ke svým špičatým stanům, kde si polonahé děti hrají u ohně. Na první pohled k nerozeznání od amerických originálů, prohánějí se tu v kopiích jejich oblečení čistokrevní Češi. Ve většině případů nejde o pouhou „hru na Indiány“, ale o životní postoj, o pozitivní inspiraci indiánským náboženstvím a filozofií, kterou se tito lidé snaží aplikovat především v osobním životě.

7/98 **SCHÍZA** tv premiéra 17.8. 98
rež. Dana Tučková a Karel Slach
Zastavení Na půl cesty mezi psychózou a zdravím. Režie D. Tučková a K. Slach.

Schizofrenie je nemoc opředená mnoha pověrami a předsudky a proto i temně přitažlivá.Vždyť kolik slavných umělců se s ní znalo velmi důvěrně... Lidé, kteří o své duševní nemoci vědí, se s ní snaží pracovat. Psychóza nepřináší jen zlo, ale může život obohatit o poznání, které takzvaně normálním lidem zůstane skryto. V posledních letech objevuje psychiatrie léčebný význam přátelského soužití zdravých a nemocných. V Centrálním parku v Praze na Pankráci otevřeli v roce 1997 lékaři, terapeuti a rodiče unikátní chráněné pracoviště, Café Na půl cesty. Náhodného chodce sotva napadne, že právě tady dochází k nenásilnému přechodu mladých vyléčených schizofreniků do normálního života.

8/98 **MALOVANÝ ŠOHAJ** tv premiéra 14.9. 98

rež. Břetislav Rychlík

...aneb Jak svět přichází o instalatéry.

Dokument režiséra Břetislava Rychlíka a kameramana Jakuba Noska je příběhem člověka, který se dokázal vymanit z životní danosti. Vyučený zedník a instalatér Vojtěch Petratur byl v mládí komunistickou tajnou policií zatčen a vězněn za vydávání jazzového časopisu "Satchmo". Rodák z Blatnice pod svatým Antonínkem se už nikdy nevzdal opojného světa svobodomyslného umění. Snad i díky životnímu přátelství s Karlem Neprašem se přenesl ze světa záchodových odpadů a vodovodních trubek k provozování respektované galerie moderního umění ve Veselí nad Moravou a dnes patří k nejsvéráznějším sběratelům a znalcům moderního výtvarného umění.

9/98 **VŮDCE SMEČKY** tv premiéra 12.10. 98

rež. Jan Petras

Život mezi psy, život mezi lidmi

Portrét bezdomovce, který se stará o opuštěné psy. Bydlí s nimi v provizorním útulku, v nejslavnějším pražském parku, v sousedství řádových sester, naproti sídlu českého prezidenta. Kromě psů a jeho družky s ním občas přebývá roztodivná mezinárodní společnost, většinou potulných muzikantů. Peníze pro psy i pro sebe shání žebráním. Má projekt na přestavbu útulku, jemuž však konkuruje plán na výstavbu sportovního areálu pro diplomaty. Zatím není rozhodnuto a tak se za ohradou areálu dál pořádají šachové turnaje a do zvuku kytar se mísí psí štěkot.

10/98 **RASA LIDSKÁ...** tv premiéra 7.12. 98

rež. Petr Skala

O možnostech dorozumění mezi Čechy

Jsou Češi schopni se mezi sebou dorozumět, když někdy nejsou schopni dohodnout se ani na tom, kdo vlastně jsou? Patří mezi ně všichni, kteří se v Čechách narodili a jejichž rody tady žijí po staletí, nebo se k nim mohou počítat jen někteří, zpravidla ti s bílou kůží? Většina české společnosti mezi sebe například nepočítá české Romy, které všeobecně považuje za problémovou skupinu. Je jim vyčítán odlišný způsob života a nepřizpůsobivost. Přitom v mnoha případech jsou to právě bílí Češi, kteří svým postojem přizpůsobení Romům ztěžují.

1999

1/99 **AVEN BACHTALE** tv premiéra 6.1. 99
rež. Dana Tučková a Karel Slach
Zvláštní divadlo ve zvláštních podmínkách.

AVEN BACHTALE znamená v romštině „buďte šťastni“. V tomto dokumentu je to i název divadelní inscenace, jejíž zrod ve Zvláštním divadle částečně sledujeme. Divadlo založily v Brně roku 1994 dvě kantorky spolu s dětmi z rómských i bílých rodin. Zvláštnost divadla nespočívá jen v jeho multikulturním složení. Všechny děti totiž chodily v době jeho vzniku na tzv. zvláštní školu. Ti, kteří v souboru vydrželi dodnes, se dočkali úspěchů na národní přehlídce dětských divadel, ale především se velmi měnil jejich vztah k životu a také životní perspektivy. Děti postupně dokončují základní vzdělání a vážně přemýšlejí o tom, že budou dále studovat.

2/99 **ZHAI HUA V PRAZE** tv premiéra 3.2. 99
rež. Jaromil Jireš
Harmonie ducha, těla a xenofobie.

Dokumentární film o paní ZHAI HUA (Čaj Chua), Číňance, která v České republice předává štafetu čínského bojového umění „wu-šu“ (japonsky „kung-fu“). Posláním filmu není jen ukázat atraktivní cvičení. Jde nám o genezi tohoto umění, které vede k harmonii ducha a těla. Zároveň se bohužel musíme v kantrapunktu zmínit o české xenofobii.

3/99 **RADÍM VÁM, SBÍREJTE MĚ !!!** tv premiéra 3.3. 99
rež. Jan Petras
Tělesný strážce prezidenta Havla, dobrodruh a umělec František Kollman.

Sbírat bychom měli podle jeho vlastní rady umělecká díla Františka Kollmana, dokud je naživu. Až se stane legendou, možná už nebudou k mání. Faktem je, že Kollman se legendou už stal. Otec mu dal do kolébky samurajský mečík, sudičky umělecký talent. Asi proto se stal jeho život dobrodružným uměleckým dílem. Jeho tvorba, ať už jde o obrazy, někdy malované cigaretovým popelem, žhavými nedopalky, ředkvičkami a jinou zeleninou, rytiny do skla nebo fresky, je odrazem jeho života.

4/99 **DOTEK NEZNÁMA** tv premiéra 31.3. 99
rež. Konstantin Karageorgijev
Nový život člověka, který přežil svoji smrt

Josef Šmíd, údržbář retranslačních televizních stanic, byl při práci zasažen bleskem a prožil klinickou smrt. Když se vypořádal s pocitem strachu, objevil v sobě mimořádné schopnosti, mimo jiné léčitelské. Jeho ruka funguje jako anténa, kterou se dokáže spojit s kteroukoli bytostí kdekoli ve vesmíru a diagnostikovat ji a dokonce i na dálku léčit.

5/99 **Dr. RENTZ** tv premiéra 28.4.99
rež. Jan Petras
Lékárník a vynálezce, živá kronika českého amatérského filmu.

V osudu jednoho člověka jménem Jiří Rentz jako by se prolínalo osudů několik. Dnes je jeho jméno legendou především mezi amatérskými filmaři. Vymyslel totiž a dodnes v jednom pokoji svého domku provádí polevu němých filmových pásů magnetickou zvukovou stopou, čímž dokáže v hifi kvalitě ozvučit němý film prakticky libovolného formátu. Doktorát má však pan Rentz z farmacie. Kdysi ve vlastní lékárně vymyslel a začal produkovat proslulé výrobky, jakými jsou např. ovocná šťáva Karotela, likér Jakamarus nebo podpůrný lék Pangamin. Zpravidla nevynalézal pro osobní slávu nebo peníze. Patentovanými nápady se mu několikrát podařilo zachránit provoz již znárodněné lékárny před zrušením a tím zajistit práci jejím zaměstnancům.

6/99 **KDE SE RODÍ BOHÉMOVÉ?** tv premiéra 26.5.99
rež. Olga Dabrowská
O komplikovaném vztahu bohémských matek a jejich dětí.

Dokument chce ukázat svět žen, které obtížně hledají hranice mezi mateřstvím a svou vlastní cestou, která zdaleka nemusí znamenat honbu za kariérou. Zároveň však také svět dětí, žijících s „dvojženou“ - s maminkou, která se o ně trochu chaoticky stará, která sdílí jejich starosti a umí jim být přítelem a průvodcem, ale která je zároveň paní, holkou, dámou, démonem, andělem, šílencem, přízrakem či velkým dítětem, která má sama nepochopitelně pestrý, komplikovaný a neproniknutelný život. Se životem „kdy maminka není doma“, se o ni dítě musí dělit, protože „když maminka doma je“, táhne se za ní odér neznámého - telefony, návštěvy, zakouřené šaty, únava...

7/99 **MALÍŘ ZA MŘÍŽEMI** tv premiéra 23.6.99
rež. Jaroslav Hovorka
Výkon trestu neznamená konec vězení.

Tibor Červeňák je nadaný malíř - samouk. Kromě toho je také Rom a toho času navíc vězeň. Protože se za mříže dostal víceméně hloupou náhodou, chtěl ještě ve vazbě spáchat sebevraždu. Svoje nejtěžší stavy však místo toho promítnul do obrazů, které nepřestal malovat ani ve vězení - kde dokonce uspořádal výstavu. Ačkoli na vernisáž

přišel jen jeden spoluvězeň, Tibor se nenechal odradit a dál maluje v prostorách umývárny. Jeho obrazy jsou velmi dobře hodnoceny odbornou kritikou.

8/99 **ANDREAS Z ČERNOTÍNA** tv premiéra 21.7.99
rež. Jana Hádková
Všestranný Němec, který se stal Čechem.

Když se někdo probudí, vyhlédne z okna svého bytu a neví kde je, není něco v pořádku. To si jednoho rána na pražských Vinohradech uvědomil po sérii mezinárodních koncertů i Andreas, původem Němec, mezinárodně uznávaný koncertní mistr, flétnista a dirigent se specializací na interpretaci staré hudby. A přestěhoval se do starého statku v „bohem zapomenuté“ české vesnici, kde se po selském způsobu stará nejen o sebe, svou hudbu a koncerty, ale také o koně, psy, berany a místní děti, kterým dělá Mikuláše.

9/99 **VILA MILADA** tv premiéra 18.8.99
rež. Petr Slavík
Neoficiální centrum nezávislé kultury.

Jedna z legend československého undergroundu Vráťa Brabenec na návštěvě ve Vile Miladě, proslulém centru české nezávislé kultury. Do nevyužité vily se před časem bez dekretu nastěhovali mladí lidé, kteří chtěli žít po svém a neměli kde provozovat svoje kulturní aktivity. Takovým lidem se říká squotteři a běžně jsou veřejnosti představováni téměř jako kriminální živlové. Jejich kulturní aktivity však svědčí spíše o bohatém životě plném hledání, tápání ale i nacházení.

10/99 **NA CESTĚ SMÍŘENÍ** tv premiéra 15.9.99
rež. Viliam Poltikovič
Hledání mostů a překonávání bariér mezi světovými náboženstvími.

Hlavním tématem pořadu Na cestě smíření z cyklu Svět bez hranic je mezináboženský dialog. Představitelé světových náboženství si jasně uvědomují, že klid a mír na Zemi nebude, dokud k sobě nenajdou cestu a pochopení věřící různých náboženských směrů. Tolerance, vzájemné pochopení a poznání jiných duchovních proudů je základem k tomu, aby náboženství nebyla zneužívána k politickým a mocenským účelům. O tom, co se v této oblasti nyní děje a jak to vidí různí věřící, nás budou informovat mimo jiné prof. Dr. Tomáš Halík, 14. dalajlama, prezident Václav Havel, Paramhans svámí Mahéšvaránanda a další. Představitelé různých vír mimo jiné zdůrazňují, že přestože je v jednotlivých náboženstvích mnoho růzností a odlišností, to podstatné a základní je ve všech vírách stejné.

11/99 **LIDIČKY Z VLAŠTOVIČEK** tv premiéra
13.10.99
rež. Jaroslav Hovorka
Nevidomí a slabozrací nemusejí být jen zajatci svého osudu.

Nevidomí a slabozrací lidé bez vlastního domova bývají většinou odkázáni na péči sociálních ústavů, v nichž nemají mnoho příležitostí k životu podle svých představ. Najdou se však i výjimky. Mezi takové ústavy patří Charitativní dům sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách u Opavy. Jeho obyvatelé mají (podle svých možností) při organizaci vlastního života maximální volnost. Nestávají se tak nedobrovolnými zajatci svého osudu, ale naopak - mohou ho sami měnit.

2000

1/00 **MARŠÁL PRAVDY A LÁSKY** tv premiéra
16.1.2000
rež. Martin Pátek
Mardi Gras - světový festival homosexuálů v Sydney českýma očima.

Začátkem osmdesátých let dvacátého století se na festivalu homosexuálů Mardi Gras v australském Sydney sešlo pár stovek lidí. Navzdory obecnému nepochopení a podezíravé asistenci policie demonstrovali právo na odlišný způsob života. Na prahu třetího tisíciletí se Mardi Gras stal monstrózním průvodem tisíců lidí, víceméně oděných mažoretek, tančících naháčů a alegorických vozů. Policie, zdravotnické i společenské organizace nejen že akci uznaly, ale o svou účast v průvodu dokonce usilují. Dokumentem provádí český gay Jirka, který při průvodu pracoval jako marscher, což se v Sydney může vykládat jako pořadatel, v Čechách jako maršál. A protože je Jirka zastáncem názoru, že láska a pravda se nemají skrývat, je v českém překladu maršálem pravdy a lásky.

2/00 **BLÁZINEC 2000** tv premiéra
13.2.2000
rež. Pavel Marek
Oslavy v psychiatrické léčebně.

Na faře zapadlé šumavské vesničky Srní tradičně probíhají během tří podzimních dnů oslavy Velikonoc, Vánoc a Silvestra najednou. Pro několik pacientů bohnické psychiatrické léčebny je organizují jejich terapeuti. Během svátků je totiž v léčebně čas dovolených a denní režim se ničím neliší od všedního dne. Pro pacienty jsou oslavy velkou událostí a radost jim nekazí ani to, že např. silvestrovská půlnoc je stanovena už na osmnáctou hodinu. Koncem roku 1999, kdy téměř celý svět v chybném termínu bláznil oslavami nadcházejícího milénia, se tento dokument stal zamyšlením nad relativitou pojmů „blázni“ a „normální lidé.“

3/00 **LÁSKO, BOŽE LÁSKO** tv premiéra
27.2.2000
rež. Jan Petras
Loutkář a sběratel, betlémář a pábitel.

Deset let po změně politického režimu vládne v Čechách blbá nálada. Všichni na všechno nadávají, nikdo není s ničím spokojen, ale nikdo proti tomu nic moc nedělá. Z této pochmurné šedi však stále vyčnívají ostrůvky přirozeného tvůrčího života. Jeden z nich má jméno František Valena a skrývá se za ním výtvarník,

loutkář, betlémář a tak trochu pábitel. Jako výtvarník je mezinárodně uznávaný, přesto však působí jako venkovský chasník s bohatýrským knírem. Z jeho života, který je sám o sobě tvorbou a z jeho neuvěřitelných historek dýchá zapomenutý svět fantazie a laskavého nadhledu.

4/00 **DOKTOŘI V MONTREALU** tv premiéra 12.3.2000

rež. Olga Dabrowská

Prestižní kanadské nemocnice vedou Češi, o něž nebyl v Česku zájem.

Dvě největší univerzitní nemocnice v Kanadě zastupují tradičně znesvářené frankofonní a anglosaské oblasti. Od doby, kdy je vedou špičkoví vědci a lékaři, čeští genetici Pavel Hamet a Emil Skamene, našly obě instituce cestu ke vzájemné spolupráci. Díky přátelství svých ředitelů mohou spolupracovat na užitečných projektech, které by za jiných okolností nespatřily světlo světa.

5/00 **DOMY ŽIVOTA** tv premiéra: 9.4.2000

rež.: Marie Šandová

Koho dnes zajímají židovské hřbitovy.

Dvacet let jezdí ředitel Činoherního studia v Ústí nad Labem a jeden z nejvýraznějších lidí, které si zasvěcenci vybaví v souvislosti s bývším Ochotnickým kroužkem v Brně - Jaroslav Achab Heidler, křížem krážem Moravou, Slezskem a Čechami. Studia hebrejštiny a judaistiky ho přivedla k poznávání jedněch z nejstarších památek na naše židovské spoluobčany - židovských hřbitovů. Naučil se nejen přečíst nápisy,často velmi zašlé,ale pochopit a vyložit jejich význam.A při těchto svých poutích nepotkává jen zašlé náhrobní kameny a jejich tajemné příběhy, ale i lidi,kteří se o tato zhusta zanedbaná a zdevastovaná - a přitom posvátná - místa začali dobrovolně starat. Nastoupili za ty, kteří nepřežili holocaust, kteří tu předčasně nejsou, aby se o své mrtvé mohli starat. Achab jim říká andělé. Hřbitov, který má svého anděla,je za vodou. Hůř jsou na tom ty ostatní, které se propadají do šípků, do zapomnění...

6/00 **ČARODĚJNICE** tv premiéra: 30.4.2000

rež.: Olga Dabrowská

Jak vypadají a jak se chovají v moderní době.

Německá abatyše Walpruga z 8. století se stala světicí pro schopnost chránit před čarodějnicemi a zlými kouzly. Jelikož její svátek připadal na 1. května, pálí se už

několik staletí v jeho předvečer proti čarodějnicím velké ohně na kopcích, kde podle pověr přistávaly. Dnes se, zvláště u nás, na kopcích 30. dubna podpalují petrolejem staré pneumatiky a pod hustým dýmem se ve velkém likviduje alkohol. Do jisté míry to může být dílem samotných čarodějnic... Jsou čarodějnice zlé, jejichž hlavním cílem je škodit, ale jsou také dobré, které své "nadpřirozené" schopnosti dokáží rozvíjet, využívat a předávat k obecnému prospěchu. Dokument si všímá těch druhých.

7/00 **MAKOVÁ POLE** tv premiéra 11.6.2000

rež. Josef Císařovský

Lidická tragédie zbavená nánosu komunistické ideologie.

Lidická tragédie téměř ztratila ve vědomí veřejnosti lidský rozměr, protože byla jak Němci tak Čechy zneužita k propagandistickým účelům. Němci např. o likvidaci Lidic natočili film, který je oslavou dobře a poctivě vykonané práce, čeští komunisté zase z Lidic vytvořili symbol jejich boje za světový mír. Jen lidé, kteří Lidice přežili, jako by neexistovali. Dokument „Maková pole“ s těmito skutečnostmi konfrontuje vyprávění několika starých lidických matek.

8/00 **ALBUM** tv premiéra: 19.8.2000

rež. Petr Slavík

Portrét rusko-českého malíře Viktora Pivovarova.

Pozice Viktora Pivovarova (1937) v současném českém kulturním kontextu je zcela ojedinělá: dříve než se ocitl počátkem 80. let v Praze, patřil k předním tvůrcům ruského undergroundu, byl jedním z prvních účastníků uměleckého hnutí zvaného moskevský konceptualismus, směru, který posléze určoval směřování nezávislé ruské kultury 70. a 80.let. Do Prahy se Pivovarov nejen oženil (s kunsthistoričkou Milenou Slavickou) a odstěhoval, ale dokázal tu také vejít do kontextu místního uměleckého dění, které důvěrně poznal, včetně jeho kořenů a historie. Zatímco pro ruské umělce a intelektuály v zahraničí je často typický život v ghettu a izolaci od místního dění, Pivovarov integroval svou tvorbu i sám sebe do zdejšího kontextu, nepřestává jej pozorně sledovat, podrobovat reflexi a v některých ohledech i srovnávání se situací v Rusku. (Např. pravidelně přispívá do Kritické přílohy Revolver Revue). Přitom ovšem od počátku 90.let, kdy v Rusku bývalá paralelní kultura začala být zveřejňována, jezdí pravidelně do Moskvy, kde publikuje, vystavuje a zůstává součástí tamního aktuálního dění. Význam Viktora Pivovarova přesahuje hranice českého i ruského prostředí, jeho práce jsou zastoupeny v řadě veřejných i soukromých sbírek v celé Evropě. U nás se Pivovarov naposledy představil velkou soubornou výstavou pod názvem "Soňa a andělé" v Rudolfinu v roce 1996. V dubnu 2000 pak byl Pivovarov oceněn výroční cenou Revolver Revue.

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

9/00 **KAČKELE** tv
premiéra:19.9.2000
rež. Matin Pátek
Z Ukrajiny do Čech za židovskou vírou a za muzikou.

Dokument o zrakově postižené dívce z Ukrajiny, která v Praze vystudovala zpěv a v Židovské náboženské obci nalezla svou kulturní i náboženskou identitu stejně jako životního partnera. Hrdinka tohoto příběhu, nadaná hlasem Elly Fitzgeraldové a oddaností vůči zpěvu, kterou připomíná Edith Piaf, by nebyla šťastným člověkem, kdyby nebyla zároveň velkým bojovníkem. V létě roku 2000 natočila se skupinou King Size svou první desku a chystá se na koncerty. S minimálními zbytky zraku je však cesta, na kterou se Katrina alias Kačkele vydala, dvojnásob těžká.

10/00 **REGULA PRAGENSIS** tv premiéra: 30.12.2000
rež. Petr Slavík
Radost jako řehole.

Pro jedny jsou blázni, pro druhé obdivovaní pábitelé, třetím nestojí za povšimnutí. Regula Pragensis, sdružení, které samo o sobě říká, že je necírkevním řádem, jehož řeholí je vytváření životní radosti.

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

Rozhovory

http://www.czech-tv.cz

multietnická talkshow

vysílání od roku 2000

2000 á 23 minut
od 2001 á 28 minut

autor koncepce: Jarmila Balážová
dramaturgie: Dana Tučková, Irena Obermannová

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

Rozhovory

o národní a osobní identitě s lidmi, kteří se u nás chtějí cítit jako doma.

Cyklus se vysílal 3 roky.

Scénář (2000 – 2001): Jarmila Balážová

V roce 2002: Feng-Jün Song a Vojtěch Lavička.

Režie: Zdenek Potužil

Dramaturgie: Dana Tučková, Irena Obermannová

2000

1/00 **ČERNOCH NEBO INDIÁN?** tv premiéra: 13.1. 2000

V prvním vydání cyklu vystoupil Rom, angažující se u nás i v mezinárodních organizacích v sílícím hnutí romského obrození. Druhým hostem byl Kanaďan, který v České republice žije od r. 1993 a působí jako externí pedagog na romské sociální škole v Kolíně a v Nadaci dr. Rajka Djuriče. Jaký je jejich pohled na soužití různých etnik, jak vzájemné rozdíly mohou minoritu i majoritu obohacovat a kde jsou úskalí integračních a asimilačních tendencí - o tom by si měli společně s Jarmilou povídat. Musí si čeští Romové opravdu zvolit model vztahu s většinovou společností tak, jak svého času formuloval otázku Václav Bělohradský? Jak si uchovat kulturní a národní identitu a žít přitom v souladu s moderní dobou?

2/00 **JSEM UKRAJINEC, NEJSEM MAFIÁN** tv premiéra: 10. 2. 2000

V prvorepublikovém Československu žila poměrně silná enkláva emigrantů z Ukrajiny,kteří u nás mj. založili - s podporou čs.vlády - i ukrajinskou universitu.Druhá vlna emigrantů přišla do Čech a na Moravu v době války - o této etapě příchodu Ukrajinců do našich zemí se vůbec nesmělo mluvit,natož psát, protože byli často spjati s likvidací Ukrajinské povstalecké armády (banderovců). Pokud se těmto lidem podařilo po pětačtyřicátém a dál po osmačtyřicátém roce v naší zemi přežít, založili zde rodiny a po desetiletí žili jako - aspoň navenek - zcela asimilovaní občané.Situace se změnila až před deseti lety.Od té doby ovšem přijely do ČR tisíce nových emigrantů,kteří neprchají před politickým pronásledováním, nýbrž před bídou.Kdo dnes v Česku něco přestavuje, najímá si nejlevnější zedníky - Ukrajince. Přesto se Češi Ukrajinců bojí, mají pocit, že jsou příliš spjati s různými mafiemi, které na naše území po rozpadu SSSR také přišly.V tomto vydání jsme se setkali s novodobými emigranty i s Lydií Rajčincovou, která se v Čechách narodila, ale Ukrajinkou být nepřestala.

3/00 **TO DÍTĚ JE MOJE** tv premiéra: 9. 3. 2000

Přijmout za vlastní dítě jiných rodičů je mnohdy vytouženým snem bezdětných rodin. I když k naplnění svého snu přistupují odpovědně a k dětem s velikou láskou, přesto - jako nakonec všichni rodiče - zjistí,jak těžký úkol na sebe vzali. Vychovat z dítěte dobrého a šťastného člověka a platného občana může být ovšem ještě o něco složitější,pokud se děti na první pohled od rodičů odlišují - například barvou pleti. Nejde jen o zvědavé pohledy sousedů a případné bariéry nepochopení v nejbližším okolí. Děti, jejichž předkové pocházeli z jiných,třeba i Evropě vzdálených kultur,si v sobě genetické kulturní dědictví nesou a mohou své rodiče možná lecjak překvapit. A adoptivní rodiče musí svým dětem vštěpovat zásady kultury naší společnosti, ale nemohou potlačovat jejich přirozenost. Naopak

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
261 137 260 Antonin.Trs@czech-tv.cz

- jsou povinni svým dětem do maximální možné míry umožnit, aby si svou původní identitu uvědomily a rozvíjely ji paralelně s tou druhou, získanou. Je tomu ale opravdu tak ? Jak se pěstují takové křehké vztahy mezi dětmi a novými rodiči? Jak je tomu u nás a jak třeba v USA ? Co si o svých adoptivních rodičích myslí jejich děti? Jak to je s identitou v takových smíšených rodinách? V pořadu vystoupily dvě ženy, které podobné otázky musejí řešit dnes a denně.

4/00 **KDO JSEM, ODKUD POCHÁZÍM** tv premiéra: 11. 5. 2000

Proč se vlastně říká "dře jak Bulhar"?Kolik u nás žije lidí,pocházejících z Thrákie,Makedonie,dnešního Bulharska ?A za koho sami sebe považují - za Bulhary nebo za Čechy ? Hosté Jarmily Balážové hovoří o tom, jak do našich krajů oni nebo jejich předkové přišli. Všichni tři - Marie, Natálie i Dimitr pocházejí z Bulharska. Zatímco padesátník Dimitr a středoškolačka Marie se cítí jako Bulhaři, vysokoškolačka Natálie své bulharské kořeny nepopírá, ostatně studuje na UK bulharistiku, ale doma se cítí v Česku a také má české občanství. Do Čech přijeli její prarodiče - patřili k vlně bulharských dělníků, kteří po odsunu sudetských Němců osidlovali šumavské pohraničí. Což je ostatně kapitola z našich dějin, o které se příliš nemluví. Dimitr vystudoval v Čechách vysokou školu a trvale se zde usadil - na otázku, kde je doma, však jasně odpovídá v Bulharsku. Mladá Marie ví, že její život je rozpolcený. Jak toto všechno ovlivňuje prožívání života, vnímání vlastní identity, jak se tito lidé u nás cítí - jako cizinci nebo našinci?

5/00 **JSEM ROM A MÁM S TÍM PROBLÉM** tv premiéra: 1. 6. 2000

Autorka pořadu v tomto vydání hovořila se dvěma mladými absolventy mediálního kursu, který pro zájemce uspořádalo v loňském roce Občanské sdružení Dženo. Hedviga Poláková od té doby pravidelně publikuje v měsíčníku Amaro Gendalos a připravuje se na studium na vysoké škole. Povídky, které píše, svědčí o slibném talentu. Richard Samko se v rodném Náchodě vyučil číšníkem.Po absolvování mediálního kursu a praxi v České televizi se jeho život hodně změnil. Nyní v televizi pracuje a sní o práci kameramana...Oba tito mladí lidé se od svých vrstevníků liší jenom tím, že se narodili v romských rodinách. Jejich rodiče jim dali vzdělání, jejich přátelé jsou bílí i tmaví, jejich sny jsou podobné snům mnoha mladých lidí. Čím to, že se přesto cítí ohrožení, a jak to ovlivňuje jejich pohled na život a společnost?

6/00 **TOLERANCE NA KOLEČKÁCH** tv premiéra: 15. 6. 2000

Součástí vládní protirasistické kampaně byl také projekt „Jízda tolerance“. Čtyřčlenné skupiny vyškolených studentů - vesměs psychologů a sociologů, jezdily několik měsíců po středních školách, zejména v regionech, kde je menší vzájemná snášenlivost mezi majoritní společností a jinými etniky. Formou interaktivních besed a her hovořili se studenty a učni o otázkách lidské identity, vzájemné tolerance a

poznávání. Akce měla veliký ohlas, oslovila asi 3000 studentů a řada škol nyní uvažuje, jak podobnou cestou pokračovat. Jarmila Balážová si do svých multietnických rozhovorů pozvala tři účastníky tohoto projektu: Angolana Fernandese Pedro Manuela, Romku Martinu Pokutovou a Češku Gabrielu Volfovou. Jednu z interaktivních poznávacích her si společně zahráli i před kamerami a především společně hovořili o Jízdě tolerance i o tom, co účast v tomto projektu přinesla jim samotným

7/00 **HOLOCAUST OČIMA MLADÉ ŽIDOVKY A MLADÉHO ROMA** tv premiéra: 13. 7. 2000

Co znamená holocaust pro dnešní dvacetileté? Jak se s jednou z největších tragédií 20. století vyrovnávají mladí lidé, jejichž předkové tu mohli být, ale nejsou? Mají pocit, že současný svět je bezpečnější, že se jim nemůže nic podobného stát ? O tom hovořila Jarmila Balážová s vnučkou protagonisty Pražského jara Zuzanou Vodsloňovou a redaktorem Českého rozhlasu Janem Mišurcem.

8/00 **JSEM ČECH A POMÁHÁM** tv premiéra: 27. 7. 2000

Hosty byli manželé Jan a Veronika Kameničtí. Inženýr Jan Kamenický je kmenovým pracovníkem Společnosti Člověk v tísni při České televizi, Veronika Kamenická se řadu let angažuje v neziskovém sektoru v projektech zaměřených na rozvoj vzdělanosti v romské populaci. Jak práce v neziskových organizacích ovlivňuje pohled člověka na život a vztah k druhým lidem? To bylo tématem tohoto pořadu.

9/00 **DEALEŘI HUMANISMU** tv premiéra: 10. 8. 2000

Hosty byli tentokrát tři mladí lidé, kteří v Praze pracují v humanistickém hnutí. Veřejnost se o této organizaci mohla dozvědět např. z letáků, nabízejících ve smíchovském centru bezplatné jazykové kurzy. Někdo si možná povšiml, že populární Plážový ples v Lucerně organizovali právě humanisté. Ale kdo to vlastně je - tihle lidé, kteří mají právě na smíchovské radnici i první volenou zastupitelku v naší samosprávě ? A oč jim jde? Jsou to snílci a naivkové anebo lidé, kteří hledají méně utilitární vztah k jiným lidem a světu vůbec?

10/00 **NOMÁDI NOVÉHO TISÍCILETÍ** tv premiéra: 14. 8. 2000

Toto vydání bylo prázdninovým setkáním s rodinou divadelníka a výtvarníka Tomáše Žižky a jeho manželky Agnes Kutas. Na chalupu do Jizerských hor přivezli i své dva syny a nejmladší dceru. V rodině Žižkových se totiž mísí národnosti a státní občanství doslova příkladně - hlava rodiny pochází ze Slovenska, ale má české občanství, Agnes je Maďarka, maďarské občanství mají i dva synci, jen dcera

je úřední Pražačka. Podobný národnostní mix najdeme i mezi předky v obou rodinných větvích. A místo, kde jsou Žižkovi doma? Teď zrovna ve Střešovicích, ale kam je práce a neposedné duše zavanou, to nikdo neví... Která z rodných řečí je v rodině, kde se celkem mluví asi osmi jazyky, nejpopulárnější? A není to vlastně jedno?

11/00 **Z ČECH AŽ NA KONEC SVĚTA A ZASE ZPĚT** tv premiéra: 7. 9. 2000

U Jičína žije jedna z rodin kazašských Čechů, kteří se po rozpadu Sovětského svazu vrátili do staré vlasti. Češi osídlili kazašskou vesnici Borodinovka ještě za cara - v roce 1911. Několik generací tu žili a pracovali a patřili mezi uznávané a vážené občany. Po rozpadu sovětského impéria ale na ně mladí Kazaši začali pohlížet jako na vetřelce - snad proto, že přišli z Ruska. České rodiny, které si po století uchovaly až neuvěřitelně čistou mateřštinu a neztratily vztah k domovině, nakonec opustily domy, hospodářství i dobytek a v Čechách začaly prakticky od nuly.Co to s člověkem udělá, jak se vyrovná s tak velkou změnou?

12/00 **NĚMECKÝ ČECH, ČESKÝ NĚMEC** tv premiéra: 5. 10. 2000

Manželé Rolf a Irmgild Mairichovi patří k těm nemnoha Němcům, kteří nemuseli po válce opustit rodné Jizerské hory a s povolenými třiceti kilogramy na osobu nastoupit do odsunového transportu. Oba dosud žijí v rodném domě pana Mairicha, který pamatuje i jeho otce a dědečka. Dnešní sedmdesátníci vzpomínají se steskem na všechny sousedy a příbuzné, jejichž domy se v čtyřicátém šestém roce vyprázdnily, ale rovněž tak s úctou a přátelstvím hovoří o nových sousedech, kteří německé pohraničí Československa postupně osídlili. V horách se žije jinak než ve městě, vzájemná pomoc je tu často nezbytností a mnohé problémy mezi lidmi, o kterých bádá svět politiků, jsou zdejší realitě značně vzdálené. Tuto zkušenost má i Ladislav Řezáč, jeden z dobrovolných ochránců a pečovatelů o pomníčky a památníky v Jizerských horách. Mezi ochránci přírody a zdejších památek se nedělají národnostní rozdíly. Jsou mezi nimi nově usídlení Češi stejně jako potomci německých sklářských rodin. Spojuje je odpovědnost vůči rodnému kraji a láska k němu. Se svou národní identitou si je však každý jist - člověk má zůstat tím, kým se narodil. Němec je Němec, Čech je Čech.

13/00 **AFROČEŠI** tv premiéra: 19. 10. 2000

Myslím jako Čech, cítím jako Afričan……Kdo jsou dva urostlí mladí muži černé pleti,
s nimiž si moderátorka bude povídat o hledání vlastní identity? Dva kluci, kteří se narodili v Česku (respektive Československu), čeština je jejich rodný jazyk, jeden je

rodák z Rychnova nad Kněžnou, druhý vyrostl na Bruntálsku a díky svému vzrůstu začali v dospívání oba hrát basketbal a tak se seznámili. Vyrostli v normálních českých rodinách, obklopení bílými lidmi a ti - zejména ve škole - jim od malička dávali jasně najevo, že jsou jiní. Obonete S. Ubam, dnes pracovník Ministerstva obrany ČR a student FSV UK, však na podobnou odtažitost narazil i v Nigérii, kde po listopadovém převratu navštívil svého otce. Snažil se proniknout do mentality tamních lidí, ale zůstal pro ně ?ojibem", světlým. Tady, doma, jsou oba přitažlivými terči skinských násilníků, ale i obyčejní lidé jim dávají najevo jejich jinakost. Obonete S. Ubam a Francis Ajiteru založili před časem občanské sdružení Liga etnických menšin - rázem se na jeho webových stránkách začaly hromadit hrubé urážky a výhrůžky s rasistickým podtextem. Jak se tedy žije Afročechům v české kotlině a kdo má problém s identitou - oni nebo jejich okolí ?

14/00 **KLÁRA** tv premiéra: 2. 11. 2000

JUDr. Klára Veselá-Samková je známá pražská právnička, šéfka renomované advokátní kanceláře, autorka právní poradny v jednom prestižním dámském časopise, matka malé dcery, manželka významného romského politika Ivana Veselého, a ve výčtu veřejných i soukromých aktivit této půvabné a energické mladé ženy bychom mohli pokračovat ještě dlouho. V hovorech o identitě obě ženy hovořili velmi otevřeně o svých kořenech, Klářině rodinném zázemí a tradici, která vede jak k hlubokému zájmu o umění a historii, tak k značné přírodovědné erudici, a tak se dobírají jasně formulovaných, ale životem vyzkoušených zásad a postojů k lidem, ke společnosti, k práci i rodině. Klára Veselá-Samková není jen advokátka chudých (často Rómů), po politické epizodě ve federálním shromáždění v prvních dvou letech po listopadu, kam ji delegovala ROI, se nyní Klára jako stínová ministryně spravedlnosti bez členství v jakékoliv politické straně do politiky možná vrací. Především však Klára jako právnička vidí kolem sebe tolik nepravostí, že jí to nedá - bránit sebe i ostatní tam, kde se děje nespravedlnost, křivda, kde je pokřivována lidská důstojnost. Protože lidská identita tkví právě v tom, že člověk jde životem rovně, bez hrbení a ponižování, beze strachu.

15/00 **PROČ CHODÍM DO VÁLKY** tv premiéra: 16. 11. 2000

Hostem pořadu byl náš nejlepší válečný zpravodaj, novinář a dokumentarista Jaromír Štětina, který obdržel spolu se svou kolegyní Petrou Procházkovou z rukou prezidenta republiky nejvyšší státní vyznamenání. Na návštěvu ve Velkém voze si Jaromír Štětina udělal čas během své nedlouhé zastávky v Praze - vrátil se z Bělehradu, kde sledoval pád Slobodana Miloševiče a z Kosova, které pod protektorátem mezinárodních vojsk začíná dýchat beze strachu. Jaký vlastně je život válečného zpravodaje? Co člověka nutí "chodit do války"? Co riskuje, co získává, komu to prospěje? A jak taková práce člověka změní? Jeho vyprávění bylo

i o riziku válek, proti kterému nejsme v globálním světě ani my v závětří u svých televizorů navěky chránění.

16/00 **ROMŠTÍ STREETWORKEŘI** tv premiéra: 29. 11. 2000

Josef Wünsch a Patrik Banga, si nevybrali lehkou ani příjemnou práci. Jako pracovníci DROP IN a HOST obcházejí místa, kde se nejčastěji shromažďují drogově závislé osoby, jinak řečeno feťáci, vyměňují použité stříkačky za čisté, rozdávají letáky s adresami kontaktních poradenských center a odvykacích středisek, když je potřeba, poradí. Pohybují se ustavičně na okraji společnosti. I okraj má však svou hrdost a své čisté svědomí... Ten romský okraj má však ještě méně informací než ostatní. A o to více nedůvěry vůči osvětě i nabídnuté radě či pomoci. Jak důležitá je práce streetworkerů, terénních pracovníků, ví každá maminka: pískoviště, kam vodí své batole, je buďto bezpečné a čisté, nebo z něj čouhá nebezpečná nákaza v podobě použité "buchny"...

17/00 **RAKOUŠTÍ CIVILKÁŘI** tv premiéra: 14. 12. 2000

V některých evropských zemích mohou mladí muži, kteří odmítají nastoupit povinnou službu vlasti se zbraní v ruce, volit - podobně jako u nás - tzv.civilku. Na rozdíl od nás, ale mohou svoji dobrovolnou službu ani ne tak vlasti, jako spíš lidstvu, plnit i v zahraničí. Nemohou si vybrat cokoliv, vždy je tato volba spojena s odkrýváním paměti holocaustu a s pomocí lidem, kteří jeho hrůzy přežili. Jarmila Balážová se ve svých hovorech o identitě sešla s dvěma mladými muži, kteří si jako místo své náhradní služby zvolili Prahu. Michael je vystudovaný germanista, s češtinou přišel poprvé do kontaktu jako lektor němčiny na Západočeské univerzitě.Teď už tráví několikátý měsíc v Praze, bydlí na Žižkově, do kterého se zamiloval a přemýšlí o tom, jak si svůj pražský pobyt co nejvíc prodloužit. Znát jazyk sousedů, to přece není špatná věc, říká. Erik je rodilý Pražák, jenže v dětství celá jeho rodina emigrovala do Rakouska a on se dnes cítí jako Rakušan. Ovšem s českými a židovskými kořeny. Také on řeší otázku, kterou z obou zemí si nakonec zvolí za svůj domov. Oba se díky své práci seznamují s historií i s tragickými lidskými osudy, o nichž se ve škole neučili.

18/00 **DVĚ NEVIDOMÉ ENERGIE** tv premiéra: 28. 12. 2000

Co spojuje dvě mladé ženy, obě jsou nevidomé. Jedna v dětství viděla, ale už mnoho let nevidí vůbec. Ta druhá ještě trošku vidí. Jenže tato souvislost je sice tragická, ale nahodilá. Obě dívky žijí v České republice, jednu sem ze Slovenska přivezli rodiče, jejím druhým rodným městem se stalo Brno, a ona se postupně dovídala o svém romství a hledala cestu, jak si získat úctu a uznání společnosti a té

romské, k níž patří, zvlášť. Ta druhá vyrostla na Ukrajině. V Praze se ocitla po těžkých peripetiích, vystudovala zpěv a nyní vydala první album židovských písní. Teprve tady si ujasnila své rodové kořeny a národnostní identitu. Toto pouto, v mnoha směrech analogická, byť rozdílná cesta spojuje obě ženy jistě víc než vrozený handicap. Společné je jim ale především odhodlání držet svůj život pevně ve vlastních rukou. Jedna se upsala hlíně - její keramické plastiky si už našly obdivovatele a ona sama už své zkušenosti předává jiným. Druhou zná publikum z klubových vystoupení a vydala své první CD. A obě vědí, že právě tvůrčí energie je to, čím se mohou stát platnými pro ostatní lidi. Tím, že nečekají, co jim kdo dá, ale sami rozdávají. Jmenují se Božena Přikrylová a Katryna Kolcova-Tlustá.

2001

1/01 **NÁRODNOSTNÍ TISK** tv premiéra: 10. 1. 2001

Hosty pořadu byli redaktorka polských novin Glos ludu Dana Branná a šéfredaktor jednoho ze slovenských periodik, které vycházejí v ČR - časopisu Korene, Ján Kopčík.
Je možné, že řada diváků nějaký krajanský tisk čte. Stejně tak je pravděpodobné, že mnoho lidí vůbec neví, že u nás nějaký národnostní tisk existuje. Na Těšínsku, kde polská menšina sídlí odnepaměti, vycházely polské noviny a časopisy už před stopadesáti lety. V období první republiky zde existovalo několik desítek nejrůzněji zaměřených novin a časopisů v polském jazyce. V současné době je situace skromnější, a právě o tom, pro koho a jak vydávat noviny, si Jarmila Branná povídá se svými hosty. Tím druhým je šéfredaktor jednoho ze čtyř slovenských periodik vycházejících na našem území. Korene vydává Obec Slováků v ČR a jejich obliba roste i u českých čtenářů. Možná i proto, že skoro každý Čech či Moravák má na Slovensku ne-li příbuzné, pak jistě přátele a naopak.

2/01 **CHTĚL BYCH BÝT TAKOVÝ HLÁVKA** tv premiéra: 24. 1. 2001

Sochař a kameník Eda Oláh byl jedním z výtvarníků romského původu, kteří se na podzim loňského roku zúčastnili v Maďarsku mezinárodní výtvarné dílny. Je členem Galerie Romale a tak byl také na workshop vybrán, z ČR byli mezi 13 frekventanty z Makedonie, Bulharska, Srbska a dalších zemí ještě dva výtvarníci - malíři. Eda Oláh patří dnes již k uznávaným výtvarníkům i restaurátorům, z našeho pořadu se však pochopíte, že je i zajímavým člověkem s originálními názory na umění i život.

3/01 **NOVINÁŘ NEBO SLUHA?** tv premiéra: 7. 2. 01

Hosty pořadu jsou dva novináři, kteří žijí a vykonávají svoji profesi trvale v České republice, ale jejich rodnou zemí je v případě redaktora Radia Svobodná Evropa Jolyona Naegeliho USA a v případě Goranky Oljači bývalá Jugoslávie. Oba mají zkušenosti s novinářským řemeslem za dob různých režimů a v různých společnostech. Jak tedy oni vidí svobodu a nezávislost novináře?

4/01 **ALTERNATIVNÍ ÚŘEDNÍCI** tv premiéra: 21. 2. 2001

Roman Krištof byl dlouho sám příslušníkem minority - jako český emigrant v Rakousku a následně v USA. Ve Washingtonu zažil ještě provádění afirmativní kampaně ve prospěch barevných Američanů a tyto zkušenosti uplatňuje nyní jako úředník Meziresortní romské komise při Úřadu vlády ČR. Na stejném úřadu se problematice lidských práv věnuje Marta Miklušáková, mladá žena, která se mezi prvními podílela na kampaních proti rasismu, v počátcích 90. let pravda zcela neoficiálních.

5/01 **ZÁPAS S NETVOREM** tv premiéra: 7. 3. 2001

Hosty Jarmily Balážové byli tentokrát lidé ze SPUSA. Že nevíte, co je SPUSA? I to se diváci našeho pořadu dozvědí - jak tato nezisková organizace vznikla a především jak s naší mateřštinou zápolí ti, kteří u nás vyučují angličtinu, která je přece na rozdíl od češtiny - easy.Hovořit o tom budou ředitelka Vzdělávacího střediska SPUSA Štěpánka Maňhalová, vedoucí lektorů Neil Cairns ze Skotska a Lynda Mallinger z USA.

6/01 **PANÍ CINCIBUSOVÁ** tv premiéra: 21. 3. 2001

Hostem byla je speciální pedagožka Daniela Cincibusová. Paní Cincibusová přijala do své péče postupně řadu dětí, které z nejrůznějších důvodů přišly o své vlastní rodiče. Vytvořila jim nový domov, některé již z rodiny odešly a založily si svou vlastní. Kromě toho se paní Cincibusová vždy starala i o věci veřejné a pomáhá tam, kde vidí, že pomoc institucíální i vlastní síly jaksi nestačí. Proč to ale dělá ? Proč si nežije jako většina z nás svůj klidný soukromý život? Jakoby neznala v Česku mockrát potvrzené heslo o tom, že každý dobrý skutek má být po zásluze potrestán? A jak třicetiletá práce s dětmi změnila její život a pohled na svět ?

7/01 **POLICEJNÍ AKADEMIE** tv premiéra: 4. 4. 2001

Majora Stanislava Daniela a dnes již policistu v civilu Josefa Jagera spojuje nejen vztah k policii, ale rovněž jeden projekt, který začali v minulém roce realizovat. Jeho smyslem je získat a připravit pro práci u policie ČR příslušníky národnostních menšin. Především Romy, ale také Poláky, teď už projevili zájem i někteří Maďaři. Iniciativa rozšířit řady policistů i o Romy vzešla od příslušníků této menšiny již dávno, dlouho se ji však nedařilo uvést v život. Projekt je financován ze zahraničí a probíhá ve dvou fázích. Zájemci, kteří splní všechny zákonné podmínky, aby se vůbec mohli přihlásit, čeká čtyřtýdenní přípravný kurs. V jeho rámci musí projít psychologickými a fyzickými testy a také zevrubnou zdravotní prohlídkou. Následuje roční školení (pro maturanty)a dvouleté pro nematuranty (musí si však maturitu doplnit právě během těchto dvou let). Za rok bylo tímto způsobem připraveno asi dvanáct policistů.

8/01 **DVOJÍ CESTA EVY DAVIDOVÉ** tv premiéra: 18. 4. 2001

Etnografku a socioložku Evu Davidovou zná mnoho lidí v zahraničí. V Česku pak všichni, kdo se aspoň trochu zajímají o romskou kulturu. Ostatně, před nedávnem mohli návštěvníci výstavy na pražské Novoměstské radnici vidět část ze souboru jejích fotografií na romské téma. Unikátní sbírka, v níž jsou snímky z 50. let, zachycující okamžiky uřezávání kol cikánským povozům, s nimiž zejména Olaši tehdy kočovali, záběry ze slovenských romských osad a vesnic i fotografie z dob nedávných i současných vydávají ve své celistvosti neopakovatelné svědectví o cestě českých, moravských a slovenských Romů za půl století. Fotografie uchvacují prostotou a emocionalitou okamžiku. A právě o nich, ale také o vzácných nahrávkách písní, které Eva Davidová pořizovala na svých studijních cestách za

Romy, a zejména o tom, jak se ze studentky etnografie stala zakladatelka československé romistiky a posléze přední česká romistka. Setkání s ní se uskutečnilo pár dní před zahájením její celoživotní retrospektivní výstavy fotografií v plzeňské synagoze.

9/01 **JEDLIČKA A JEDLIČKA** tv premiéra: 5. 5. 2001

Bratři Boris a Jan Jedličkové prožili celý život v cizině. Ba dokonce tam i přišli na svět v rodině poúnorových emigrantů, kteří ve Švýcarsku vedli uprchlický tábor a zřejmě ulehčili nový životní start mnoha krajanům. Doma se mluvilo česky a pocit přináležitosti k rodné vlasti měli, jak se zdá, oba bratři takřka denně na talířku. Každý zareagoval jinak. Starší Jan po různých životních peripetiích nyní sám jako terapeut pomáhá lidem, kteří se osudem ocitli v těžké životní situaci. Boris, vynikající trumpetista, který mluví česky tak, jako by nikdy neopustil českou kotlinu, má na svém kontě spolupráci se špičkovými

filharmonickými tělesy na americkém kontinentu. Po návratu do Evropy založil ve Švýcarsku Nový žesťový orchestr, který se věnuje klasické i moderní vážné hudbě a od loňského roku je uměleckým ředitelem Geneva Production, jejímž úkolem je pěstování pospolitosti mezi hudebníky rozdílných uměleckých a kulturních horizontů napříč světem. Zatím se napříč Evropou sjednotili muzikanti z České republiky, Švýcarska, Francie a Itálie, a to k realizaci světové premiéry Requiem od světoznámého francouzského autora arménského původu Haiga Vartana. Requiem se nahrávalo na CD v Praze.

10/01 **NIC PRO SPONZORY** tv premiéra: 16. 5. 2001

V dubnu se v pražském Divadle Archa konal už třetí ročník mezinárodního filmového festivalu Jeden svět. Někteří z oslovených sponzorů svou účast na projektu odmítali s poukazem, že jde o ošklivé filmy. Ano, jde o filmy dokumentující porušování lidských práv a současně o filmy burcující k jejich dodržování, filmy varovné. V květnu, krátce po premiéře našeho pořadu, se v Praze koná světový festival romské kultury Khamoro (Khamoro je romské slovo a znamená slunce). Pořadateli obou významných kulturních akcí, při nichž umění slouží nejen radosti, ale i vážným společenským cílům, jsou lidé, kteří v ČR sice již žijí řadu let, ale jejich vlastí je bývalá Jugoslávie. Dokumentarista a ředitel festivalu Jeden svět Igor Blažević pracuje ve Společnosti Člověk v tísni, filmová producentka Jelena Silajdžić si festival Khamoro vymyslela a přivedla jej k dnešní velkorysé podobě.Proč to dělají - proč právě oni, lidé, kteří ze své vlasti museli odejít před válkou, vynakládají tolik energie na podporu práv druhých?

11/01 **NEZNÁM POCIT DOMOVA** tv premiéra: 30. 5. 2001

Alexandr Zatula tvrdí, že jedinou identitu, kterou dosud neobjevil, je příslušnost k nějaké vlasti, pocit domova, hrdost na to, odkud je. Je tedy psancem? A kdo vlastně je mladý muž Alexandr Zatula? Divadelníci "alespoň v Praze" ho znají: hraje na Československé scéně, kam ho do své inscenace obsadil režisér Peter Butko, hraje v Kupci benátském v režii Michala Dočekala v Divadle Komedie, mihnul se v Kaločově režii Misantropa ve Vinohradském divadle?A kde se tady vzal? Jak to bylo těžké hrát česky - pro mladíka, který rodem Ukrajinec, po matce Polák a vyrostl v ruském prostředí, které považoval za své do okamžiku, kdy mu úřady daly jasně najevo, že je doma cizincem? Stanou se pro něj Čechy zemí zaslíbenou? Anebo je to všechno jinak?

12/01 **S UPRCHLÍKY DĚLÁM PAPÍR** tv premiéra: 13. 6. 01

Hosty tohoto vydání byli paní Tamara a David Kuška. Tamara, vysokoškolsky vzdělaná žena, už několik let žije v našich uprchlických táborech a čeká na azyl. Předtím podobným způsobem prožila pět let v Německu. Z bývalého Sovětského svazu uprchla s manželem a dcerou krátce před jeho rozpadem. V Bělé pod Bezdězem, kde je jeden z takových táborů, začal svou „kariéru“ manažera, sociálního pracovníka, pedagoga a čert ví čeho ještě mladý český výtvarník David Kuška. Nastoupil tam jako vedoucí výtvarné dílny na civilní vojenskou službu. David naučil lidi v dílně vyrábět ruční papír a v současné době, již jako zaměstnanec Poradny pro uprchlíky, připravil projekt na pomoc lidem v táborech i v dalších chráněných dílnách. Tamara mluví obstojně česky, její dcera studuje v naší zemi na střední škole. Jak poznamená člověka osud uprchlíka a jak práce s těmito lidmi přesměrovala životní představy mladého Čecha?

13/01 **NECHCI ŽÍT NADARMO** tv premiéra: 27. 6. 2001

Životní příběh mladíka z Malacek jménem Mário Bihári se neodvíjel příliš radostně a chlapec, dnes již mladý a úspěšný muž, se mohl zařadit mezi mnohé, kteří podlehli svému handicapu a zůstali odkázaní na pomoc druhých. Mário od narození trpěl těžkou oční poruchou a v osmi letech zcela oslepl. Díky rodinnému zázemí a především vlastní vytrvalosti se nejen nevzdal v boji o plnohodnotný život, ale rozvíjel řadu talentů, které v sobě objevil. Má za sebou úspěšnou dráhu juniorského atleta, především se však odmala věnoval hudbě. Hraje na piano, na harmoniku, na pražské konzervatoři přidal klarinet. Dnes působí mj. v kapele Zuzany Navarové, pro kterou píše texty i hudbu. Aby toho nebylo málo, začal fotografovat.

14/01 **WEITZEN ZNAMENÁ PŠENIČKA** tv premiéra: 5. 9. 2001

Na místě secesní liberecké synagogy už není parkoviště. Vyrostla tam moderní budova městské knihovny a v jedné její části, půdorysem kopírující cíp Davidovy hvězdy, našla důstojné sídlo i liberecká Židovská obec. Bylo tak celkem na čase, od konce války se liberečtí Židé scházeli v různých, vesměs ne příliš přívětivých provizoriích. Mezi vážené členy obce patří její kantor, Jindřich Weitzen, a jeho žena Edita Weitzenová. O tom, jak se rodina paní Weitzenové zachránila před Hitlerem, jak se mladá Edita stala za války v Anglii členkou WAF (ženskou odnoží legendární RAF), jak se mladý Chaim Jindřich Weitzen ocitl po válečných útrapách v Liberci a jaké to vůbec je být Židem v Čechách?

15/01 **ODSUNUTÉ A NEODSUNUTÉ VZPOMÍNKY** tv premiéra: 19. 9. 2001

Spisovatelka, dramatička a publicistka Alena Wagnerová začínala svou literární a redaktorskou dráhu v Brně. Patřila ke generaci, která vnímala a spoluvytvářela prostor pro postupné kulturní i politické uvolňování v 60. letech. Tragické konce této etapy československé historie ji už ale zastihly jinde. V roce 1969 se odstěhovala za svým manželem do Saarbrückenu a tam žije dodnes. Od roku 1989 ovšem čile kooperuje s českými médii, podílí se na projektech českého Centra pro gender studia, (v ženském hnutí se významně angažuje i v Německu), píše hry, překládá, spolupracuje na řadě českoněmeckým kulturních projektů. Nakladatelství Prostor vydalo v letošním roce její knihu orální historie Neodsunuté vzpomínky - záznam vyprávění lidí, kteří pocházejí ze sudetského pohraničí Československa a pamatují si ještě 1. republiku, válku i léta poválečná. Této publikaci předcházela kniha Odsunuté vzpomínky, která původně vyšla v 80. letech ve Spolkové republice a u nás záhy po listopadu 1989. V obou zemích se obě knihy setkaly s velkým čtenářským zájmem a byly velmi dobře přijaté. V rozhovoru s Jarmilou Balážovou ale přijde řeč i na jiná témata než sudetoněmecká, např. postavení žen v socialismu nebo v pozdní kapitalistické společnosti nebo téma paměti a nacházení nové osobní identity.

16/01 **VLASTENECTVÍ NENÍ NACIONALISMUS** tv premiéra: 3. 10. 2001

Liberecký rodák pan Drbohlav je z rodiny, která je v tomto regionu usazená po staletí. Pan Drbohlav na to má důkazy v podobě rodinného rodokmenu. Maminka Václava Drbohlava pomáhala v Liberci zakládat české střední a učňovské školství, jeho otec na svůj tvrdošíjný patriotismus zle doplatil po záboru Sudet v osmatřicátém roce a pan Drbohlav, dnes již důchodce, ale stále přesvědčený vlastenec, ví, že se svými názory formovanými domácím prostředím i skautskými ideály, je dnes mnohdy velmi osamělý. Čtenáři knihy Neodsunuté vzpomínky, kterou v nakladatelství Prostor vydala nedávno Alena Wagnerová, se s osudem tohoto hosta Rozhovorů už mohl seznámit. Na rozdíl od knižní podoby však televizní divák uvidí i unikátní kroniku válečných let, kterou si tehdy desetiletý chlapec založil a s neobvyklou pečlivostí vedl až do roku 1948. Nacionalismus - ten, který se spolupodepsal na vyhánění lidí z jejich domovů kdysi i ten dnešní, holohlavý, nemá podle celoživotní zkušenosti libereckého rodáka nic společného s hrdostí na vlastní domov, které se nám ale tragicky nedostává.

17/01 **JSEM ROM A JE S TÍM PROBLÉM** tv premiéra: 17. 10. 2001

Matěj Šarközi je obyčejný písecký občan. Celá jeho rodina je obyčejná. Od majority se liší barvou pleti - jsou trochu tmavší. Občansky se pan Šarközi začal ve svém městě angažovat možná i proto, že mu jiná minorita, ta holohlavá, dávala najevo svou nelibost.Po tragédii Tibora Danihela pomáhal jeho rodině, organizoval vzpomínková setkání, nebál se hovořit s novináři. Postupně se stal členem různých pracovních skupin zaměřených na práci s národnostními menšinami, v současné době pracuje na Okresním úřadě jako

romský poradce a je členem Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity.Má dvě dcery, jedna z nich - energická Renata - má pedagogické vzdělání a pracuje ve škole jako romská asistentka. Celá rodina má letité zkušenosti s útoky skinů i s apriorní nedůvěrou bílých Čechů.

18/01 **MÁM DÍTĚ V LITVĚ** tv premiéra: 31. 10. 2001

Pražská arcidiecézní charita pozvala letos v létě do Prahy čtyřicet dětí z Litvy. Jednalo se o akci v rámci významného projektu, díky němuž děti a mladí lidé z chudých míst nebo ze zemí postižených válkami či katastrofami mohou například studovat - za peníze, získané z příspěvků tzv. adoptivních rodičů. Adoptivní rodiče "na dálku" z ČR tak mají své "děti" nejen v Litvě, ale také v Ugandě nebo v Indii. S těmi litevskými se letos v létě mohli konečně osobně setkat.

19/01 **JSEM, KDO JSEM** tv premiéra: 14. 11. 2001

Svou identitu jsem hledala patnáct let, tvrdí o sobě na webových stránkách zpěvačka Ida Kelarová. Ida Kelarová, dlouhou dobu proslulejší v cizině než u nás, se dnes po létech koncertování v zahraničí vrátila nejen zpět do rodné země, ale i zpět k romským kořenům části své rodiny. O tom, jak v sobě tyto zdroje tvořivosti i temperamentu objevila v letech, kdy se cítila osamělá a jak se její vztah k romské hudbě proměňuje i nyní, je část jejího povídání. Ida Kelarová ale kromě vlastních hudebních projektů založila Mezinárodní školu hlasu. Patří k těm muzikantům, kteří věří, že zpívat se může naučit každý člověk. A že právě zpěv umí i léčit bolavou duši.

20/01 **KDO SE BOJÍ SVÉHO NÁCKA?** tv premiéra: 28. 11. 2001

Kampaň s ústředním sloganem "Be kind to your local Nazi" - "Nebuď lhostejný. Pomoz svému obecnímu náckovi najít nějakého chvályhodného koníčka. Ukaž mu cestu dříve, než zdivočí!" probíhá od začátku září v celé České republice. V televizním vysílání, ale i v metru a v dalších dopravních prostředcích si mnoho lidí povšimlo provokativních spotů a plakátů, upozorňujících na nebezpečí rostoucího neonacismu ve společnosti. Reklamní kampaň je součástí dlouhodobého projektu realizovaného společností Člověk v tísni, jehož cílem je zlepšení postavení Romské menšiny a dalších etnických menšin ve společnosti. Kampaň je pořádána v rámci projektů Evropské komise EU prostřednictvím Programu Phare, poskytnutého Centrem zahraniční pomoci Ministerstva financí ČR. Garantem projektu je Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity. Ve vztahu k občanům je potřeba vnímat tuto kampaň v souvztažnosti k pozitivně laděnému projektu, který od srpna organizuje Liga etnických menšin. A právě garanty obou kampaní -Ing. Jana Kamenického ze společnosti Člověk v tísni a Oboneta Ubama z Ligy etnických menšin pozvala Jarmila Balážová do studia, aby se jich zeptala, jaké jsou ohlasy a výsledky obou projektů.

21/01 **RUDOLF DZURKO** tv premiéra: 12.12. 2001

Letos čerstvý šedesátník Rudolf Dzurko je mezi výtvarníky pojem a mezi návštěvníky výstav má mnoho obdivovatelů. Jak by ne? Léta tvoří své jásavě barevné i lyricky posmutnělé, ale i dravě ironické obrazy často nemalých rozměrů ze skla. Sám si skleněnou drť shání ve sklárnách, drtí tyčovinu, a z jemného barevného písku vytváří

obrazy o lidském štěstí a neštěstí. Pražané je mohli naposledy vidět zjara ve dvou menších galeriích, nedávno vystavil Rudolf Dzurko svá díla v brněnském Muzeu romské kultury. Tady také zaučoval do své originální výtvarné techniky děti. Sklo ale není jediný Dzurkův materiál. Mnoho lidí, kteří si na Karlově mostě koupí dřevěnou plastiku nebo drobný šperk možná ani netuší, kdo je jejich autorem. A zajímavou historii mají i Dzurkovy větší staré plastiky. Rozhovory Jarmily Balážové s Rudolfem Dzurkem se netradičně natáčely v Dzurkovic domácnosti ? křehká, ale těžká díla, která v pořadu uvidíte, se věru obtížně transportují.

2002

1/02 **NOVÝ PROSTOR** tv premiéra: 9. 1. 2002

V prosinci 2001 oslavil dva roky existence unikátní projekt, který pomáhá resocializaci bezdomovců nejrůznějších národností podle hesla: "Nedávej chudému rybu, nauč ho chytat ryby." Zájemci mají možnost prodávat časopis Nový prostor, který se zabývá problematikou lidí tzv. na okraji, přičemž jejich příjem tvoří polovina ceny každého prodaného výtisku. Z asi tisícovky bezdomovců, kteří se do projektu přihlásili, jich vydrželo něco přes jednu desetinu. V pořadu se setkáme s osobní zkušeností a životním příběhem pana Ludovíta, prodejce původem ze Slovenska a zakladatelkou projektu Dagmar Kocmánkovou.

2/02 **PŘÍŠTÍ ŽIVOT** tv premiéra: 23. 1. 2002

Ještě před několika lety byli Ukrajinci, žijící v České republice, považováni pouze za levnou pracovní sílu. Ale stejně jako můžeme potkat v západních zemích spoustu Čechů, pracujících v nejrůznějších oborech, Ukrajinci se stali součástí našeho života a pomalu si zvykáme na to, že přinášejí také nezanedbatelný kulturní vliv. V dnešních Rozhovorech se setkáme se Ženjou a Irinou, které spojují schopnosti přisuzované šamanům - předvídají budoucnost, léčí na dálku, čtou z karet... Ženja si předpověděla vlastního manžela včetně podoby. Jak na něj zareagovala, když ho spatřila? Jak se k tomu staví on? Co si myslí o lidech, kteří se výkladem budoucnosti živí? Jak její schopnosti ovlivnili její život a vnímání sebe samé?

3/02 **MY SE MOC NEZNÁME** tv premiéra: 6.2. 2002

Únorové Rozhovory získávají poněkud jinou podobu, která se odvíjí mimo jiné také od změny moderátora, respektive moderátorů. V uvádění Rozhovorů, zabývajících se tématem národní a osobní identity, se začnou nepravidelně střídat čínská zpěvačka Feng-Jün Song a rómský hudebník Vojtěch Lavička, čímž se multikulturní záběr tohoto pořadu prohloubí. Úvodní díl je rozhovorem právě mezi těmito dvěma osobnostmi, které budou sami sebe navzájem zpovídat.

4/02 **ZÁPAS BEZ PORAŽENÝCH** tv premiéra: 6. 3. 2002

Feng-jün Song rozmlouvá se Stanislavem Tišerem, Romem a majitelem unikátního sportovního boxerského klubu, který se nachází v Praze na Žižkově.

Výlučnost tohoto zařízení nespočívá v odlišném pojetí pravidel boxu, ale v tom, jací lidé tuto "tělocvičnu" navštěvují - a sice všichni - Romové, skini, bílí, černí a svou přebytečnou energii si vybíjejí v souladu s platnými sportovními pravidly. Možná v tom spočívá základ řešení soužití etnických menšin.

5/02 **NEJSEM ZVYKLÝ NA BAČKORY** tv premiéra: 20. 3. 2002

Vojta Lavička tentokrát hovoří s Davidem Murphym, Američanem, který u nás pracuje jakožto koordinátor mezinárodního projektu nazývaného Nová škola, který se zabývá vzděláváním romských dětí v České, Slovenské a Maďarské republice. David má evropské předky, studoval v Belgii evropskou historii a cestoval po celé Evropě, která ho velmi přitahovala. Nakonec zakotvil po roce 1989 v Česku, protože se zamiloval do Prahy, byla to prý láska na první pohled.Když byl David malý, obdivoval Martina Luthera Kinga, tak možná také proto ho oslovil romský problém. Říká, že Američané jsou už dnes na jinou barvu pleti zvyklí, bohužel zatím stále platí, že je lepší být v černochem v Americe než Romem v Česku. A David se rozhodl, že také on chce pracovat na tom, aby se to brzy změnilo.

6/02 **EUROPEANA** tv premiéra: 3. 4. 2002

Feng - Jun Song a Vojta Lavička tentokrát hovoří s hostem mimořádně milým - spisovatelem Patrikem Ouředníkem, jehož kniha Europeana se stala v anketě Lidových novin knihou roku. Téma této útlé knížky je do našeho pořadu více než vhodné, kromě jiného se v ní totiž Patrik Ouředník zabývá hledáním identity evropského člověka a to způsobem zcela mimořádným - vtipně, sarkasticky, ironicky a často šokujícně. Patrik Ouředník vydal mimo jiné také knihu Šmírbuch jazyka českého, od roku 1985 žije v Paříži, kde se živí výukou šachů na francouzském lyceu.Téma rasismu provází de fakto celé moderní dějiny Evropy a tedy lze říci, že je i jedním z hlavních témat Ouředníkovy Europeany.

7/02 **NEJSME ZVLÁŠTNÍ** tv premiéra: 17. 4. 2002

Hosty jsou dva obyčejní romští mladíci - bratři Dušan a Marian Turtákovi. Vyrůstali v rodině, kde se mluví dodnes romsky a kde je celkem pět dětí - tedy pocházejí z poměrů spíše skrovných. O to výmluvněji jejich životní příběh působí Po té, co bratři žili jako malí spolu s rodiči tři roky v Německu, byli po návratu téměř automaticky přeřazeni do zvláštní školy, protože měli problémy s češtinou. Číňanka Song vůbec nerozumí tomu, co to je za školu, v čempak je tak zvláštní, ptá se logicky.A to, co se dozvídá opravdu moc zvláštní není, je to spíš zarážející. Po dokončení této školy totiž není moc možností uplatnit se v takzvané normální

společnosti.Starší z bratrů Dušan odpovídá na otázku po čem v životě nejvíce touží zcela prostě - chtěl by žít jako ostatní.

8/02 **AFRICKÉ RYTMY V PRAZE** tv premiéra: 1. 5. 2002

Hostem Song tentokrát je africký bubeník a tanečník z Gambie Pa Saint Nyass z kmene Wolofů. V Praze žije pět let, je přesvědčený muslim a navštěvuje pražskou mešitu, v dětství studoval pět let Koran a je vyučeným zlatníkem.Rozhovor se Song probíhá velmi otevřeně, odpovídá na otázky jako jak se mu líbí české holky, jestli mu vadí, když mu někdo řekne "černej", jaký je jeho názor na polygamii, která u něj doma stále existuje a jak na něj působí český život. Pa Saint Nyass v současné době hraje v několika kapelách a vyučuje afro- tanec.

9/02 **ARABSKO-ČESKÁ KŘIŽOVATKA** tv premiéra: 15. 5. 2002

Vojta Lavička tentokrát rozmlouvá s krásnou Arabkou Mariem Sadil El Alaoui. Mariem se narodila v Maroku ve smíšeném manželství, kdy její matka byla Češka a otec Arab. Když jí bylo sedmnáct let, přijela s matkou do Čech, protože rodiče se rozešli. Hlavním tématem tohoto rozhovoru jsou problémy soužití Araba a Češky, Arabové špatně snášejí emancipovanost evropských žen a zaznívají tu otázky, zda jsou Arabové rasisti, hovoří se o životě tady a tam, o tom, jak dívku Češi přijali a jak se jí tady žije. Na tuto otázku Mariem odpovídá, že Arabové jsou sluníčka, zatímco Češi si pořád jenom na něco stěžují. Mariem říká, že tady nezůstane.

10/02 **KDO JE KDO** tv premiéra: 29. 5. 2002

Tentokrát Song představí dvě ženy svému spolumoderátorovi Vojtovi Lavičkovi a hned v úvodu mu dá hádanku, která z nich je vlastně Číňanka. Povídají si spolu s paní Tchang Jün-ling Ruskovou, která se narodila v Pekingu, ale navzdory tomu o ní Song říká, že je živoucí kronikou českých dějin posledních padesáti let. Paní Rusková spolupracovala mnoho let na několika vědeckých publikacích pro Československou akademii věd, vyučovala na Státní jazykové škole čínský jazyk a je autorkou známých sešitově vydávaných čínských kuchařek. Paní Zlata Černá je naopak rodilá Pražačka, která se padesát let intenzivně věnuje kultuře Číny a Dálného východu. Setkání s cizí kulturou vnímá od počátku jako setkání s přítelem. Z východního umění se dokázala inspirovat svobodou jedince, který sám řeší svou nezávislou existenci ve vesmíru. Obě tyto ženy jsou důkazem, že místo narození nemusí mít vždy v životě člověka rozhodující význam.

11/02 **BEZ CHOMOUTU** tv premiéra: 26. 6. 2002

Song dnes hovoří s Khalil a Yvone Baalbaki, manželi, jejichž svazek je založen na originálním vnímání světa v jeho různorodostech. Khalil je tak trochu člověk mimo čas a prostor, původem Libanonec, vyrostl v Kuvajtu a od roku 1983 žije trvale v Čechách. Vystudoval pražskou FAMU, obor dokumentaristiky. Živí se jako profesionální fotograf, ale také se jako tlumočník a vyjednávač podílel například na projektu Africká odysea. Jeho žena Yvone absolvovala pražskou UMPRUM a na konci studia pobývala tři měsíce v Kuvajtu, kde napsala svou diplomovou práci. Khalil a Yvone mají ročního syna Sebastiána a sympatické názory na národnostní rozdíly. Je to svazek dvou svobodných svérázných lidí, Khalil například s sebou všude nosí stříbrnou termosku s vlastním čajem a sušenými datlemi.

12/02 **PANÍ HŰBSCHMANNOVÁ** tv premiéra: 2. 9. 2002

Paní Song a Vojta Lavička si dnes povídají s paní Hübschmannovou, devětašedesátiletou romistkou, jednou z největších odbornic v daném oboru v Evropě. Milena Hübschmannová po maturitě na anglickém gymnáziu Howarda Fasta studovala hindštinu a urdštinu na FF UK v Praze. O romštinu se zajímá od roku 1953 a učila se jí přímo v romských rodinách, protože jiný způsob studia tehdy neexistoval. Milena Hübschmannová je autorkou mnoha knih s romskou tematikou, sběratelkou romských pohádek, překladatelkou z romštiny i spoluautorkou romsko českého a česko romského slovníku. Od roku 1991 je profesorkou romistiky Indologického ústavu FF UK.

13/02 **SVÁTKY DÝNĚ** tv premiéra: 16. 9. 2002

Vojta Lavička dnes mluví s šestadvacetiletou turkménkou Gozel Khallyevou, žijící v Česku šestým rokem. Gozel studuje Vysokou školu ekonomickou a současně pracuje v Poradně pro integraci azylantů. Gozel prožila celé dětství v Turkmenistánu ještě v době, kdy byl a tato země součástí Sovětského Svazu. Pochází z muslimské rodiny i když o sobě říká, že je pokroková. Turkmenistán byl vždy vlastně multikulturní zemí, v níž až pětadvacent procent obyvatel tvoří Rusové. Také Gozel a její dvě sestry navštěvovaly ruské školy, protože ty měly vyšší úroveň. Dnes panuje v Turkmenistátu diktátorský režim, díky čemuž rodina Khalyevových musela emigrovat. Gozelin otec patřil mezi hlavní kritiky a opoziční politiky současného režimu a byl za to perzekuován. U nás pracuje pro rádio Svobodná Evropa a rodina, alespoň podle slov Gozel, je v Česku spokojena.

14/02 **VOŇAVÁ TRÁVA** tv premiéra: 14. 10. 2002

Možná někdo z pravidelných čtenářů listu MF Dnes zaregistroval pod některými fotografiemi cizokrajně znějící jméno - Phuong Thao. Skrývá se pod ním mladá vietnamská fotografka žijící v Praze a právě s ní si paní Song bude povídat v dnešním díle Rozhovorů. Nguyen Phuong Thao přijela do Česka v roce 1990 a začala studovat žurnalistiku a masovou komunikaci na Fakultě sociálních věd Karlovy univerzity v Praze. Po nějaké době začala nosit své skvělé reportážní fotografie do Mladé fronty dnes a začala s těmito

novinami externě spolupracovat. Od roku 1997 se tato drobná a zdánlivě nesmělá dívka stala jejich pravidelnou přispěvatelkou. Nguyen žije v Praze, má českého přítele a skvělé oko.

15/02 **RÍŠA** tv premiéra:28. 10. 2002

Hostem Vojty Lavičky tentokrát je trochu netypický Rom Richard Mixa se svou přítelkyní Janou Krejčovou.Ríša nedělá ze svého romství vědu, neřeší je, vlastně o něm ani neví, což se mimo jiné projevuje i v tom, jak jej přijímá jeho okolí, Ríša kupříkladu žije s Češkou, jeho přítelkyně Jana studuje vysokou školu, chtějí se vzít. Ríša vyrůstal v dětském domově, odkud si jej k adopci vzala "bílá" rodina, maminka velice dbala na jeho výchovu a vzdělání, ale nakonec dokázala pochopit i to, že její syn nakonec půjde svou vlastní cestou. Chtěl hrát divadlo, studoval herectví na Ježkově konzervatoři u Jaroslava Duška, dělal kulisáka v divadle Rokoko, kde někdy i hraje. Při rozhovoru s ním se před námi rozvíjí jeden z dalších obyčejně neobyčejných lidských osudů.

16/02 **JOSEFINO** tv premiéra: 11. 11. 2002

Vojta Lavička si dnes pozval k pohovoru Josefina, velikého Angolana, který v Česku studuje. Angola byla dlouhou dobu Portugalskou kolonií, když získala samostatnost, potřebovala nová vláda vytvořit národní inteligenci, protože začala posílat nadané mladé lidi studovat do ciziny. Josefino byl jedním z nich, dobře se učil a do Čech přijel jako mladík studovat střední zemědělskou školu. Současně se učil na jazykové škole češtinu. Po maturitě se vrátil do Angoly, kde pracoval v zemědělství, oženil se a narodila se mu dcera.Po náhlé smrti manželky svěřil dítě do péče svých rodičů a odjel znovu do České republiky, tentokrát jako vysokoškolský student.

17/02 **NAUČIT LOVIT RYBY** tv premiéra: 9. 12. 2002

Hostem Vojty Lavičky je tentokrát Emil Ščuka, prezident Mezinárodní romské unie. Povídají si spolu o momentální situaci romské menšiny v Česku. Podle názoru Emila Ščuky je česká politika vůči nim nevyhovující a de facto se od dob Občanského fóra dost zhoršila. Hlavní chybu všech pokusů o integraci Romů do české společnosti spatřuje především v tom, že - jak říká - Romové nejsou nuceni chytat ryby, ale že jim jsou ryby dávány bezpracně na talíř. Místo, abychom Romy učili pracovat a získávat svým vlastním úsilím plnohodnotné místo v této společnosti, dáváme jim podle Emila Ščuky sociální dávky, což je vlastně alibismus.

18/02 **ARCHA NOEMOVA** tv premiéra: 25. 11. 2002

Hostem Song je tentokrát Jana Svobodová Hrabová, manželka ředitele Divadla Archa Ondřeje Hraba, a choreograf Štefan Capko. Divadlo Archa je významné tím, že se v jeho divadelních projektech prolínají různé etnické vlivy. Proč a jak k tomu dochází, je právě tématem dnešního rozhovoru. Song mimo jiné vystupuje také v jednom z podobných divadelních představení "Marné tázání nebes", kde se ojedinělým způsobem propojuje české baroko s čínskou operou.

19/02 **TŘETÍ VÁNOCE JARMILY BALÁŽOVÉ** tv premiéra: 23. 12. 2002

Po třech letech se loučí hostitelé Vojta Lavička a Feng jün Song s Jarmilou Balážovou, která pořad uváděla první dva roky. Sešli se tak k malé bilanci jak osobních osudů Jarky, tak vývoje hledání identity národnostních menšin v Česku. A protože věděli, že se pořad bude vysílat o Vánocích, zapálili si i svíčku a sehnali malý stromek. Loučení po skoro šedesáti setkáních s hosty obyčejnými a přesto neobyčejnými je trochu smutné, ale život půjde určitě dál.

Velký vůz

http://www.czech-tv.cz/dokument

cyklus multikulturních dokumentů

vysílání od roku 2000

2000 á 23 minut
od 2001 á 28 minut

autor koncepce: Antonín Trš
dramaturgie: Olga Dabrowská, Filip Novák

147 00 Praha 4, Na hřebenech II
6113 7260 **6113 7267** **Antonin.Trs@czech-tv.cz**

Cyklus Velký vůz
uvádí nejen klasický formát dokumentu, ale i multikulturní příspěvkový magazín složený z reportáží, dokumentů, fiktivních hříček, fejetonů, glos, vtipů……. atd.
Záměrem bylo, aby to vše dohromady působilo jako pohled na svět třetím okem, (které má ovšem každý někde jinde...).

2000

1/00 **Z KOPCE DO KOPCE** tv premiéra: 6.1. 2000

rež. Zdenek Potužil

O pasťáku, kde se dá žít.

Televizní dokument o životních startech mladých delikventů, pro něž je nucený pobyt v Dětském výchovném ústavu v Horním Maršově možná životním štěstím. V "pasťáku" v Krkonoších je totiž ředitelem zapálený sportovec a k aktivnímu sportování dokáže motivovat i své svěřence. Důvody k jejich pobytu v tomto prostředí jsou podobné bez ohledu na to, zda jde o děti z bílých nebo romských rodin: krádeže, drogy, špatné rodinné poměry. Ruku v ruce s tím záškoláctví, značná negramotnost, nedostatek cílevědomé a motivující výchovy. Teprve v pasťáku kluci poprvé zažívají radost z vítězství nad sportovním soupeřem, ale především z vítězství nad sebou samými - z překonání lenosti, strachu, malé sebedůvěry. Život v ústavu není snadný a řeší se tu tisíce velkých i drobných průšvihů. Co tu ale určitě nikoho nezajímá, je tzv. romská otázka.

2/00 **MŮJ RASISMUS** tv premiéra: 13.1.2000

rež.: Marcel Bystroň

Česká kotlina byla odjakživa přirozeným multikulturním prostorem, v němž se mísily národnosti a různé kulturní tradice. V souvislosti s politickým vývojem po druhé světové válce došlo k nepřirozené izolaci Čechů a Slováků od zbytku světa, což u mnohých vedlo k tzv. syndromu ?Českého dvorečku." Oficiálně povolené cizí kulturní vlivy byly většinou považovány za nutné zlo a ty neoficiální, mnohdy přímo zakázané, byly naopak často zbytečně mýtizovány. Otevření hranic před deseti lety neznamenalo jen možnost výjezdu na obdivovaný Západ, ale také příliv imigrantů z Východu. A stalo se, co se stát muselo: Mnohý Čech zjistil, že na Západě se na něho dívají jako na obyvatele nepříliš kulturního Východu, zatímco on se ve srovnání se skutečnými Východoevropany a Asiaty cítí jako skutečný Západák. Hledání a pochopení vlastní identity však není možné bez pochopení mentality a kulturního přínosu ostatních.

3/00 **CIKÁNSKÉ BLUES** tv premiéra: 20.1. 2000

rež. Petr Skala

Skupinový portrét romských muzikantů.

Televizní dokument o několika kamarádech, kteří se nikdy nestali profesionálními muzikanty, ale nikdy o tom nepřestali snít. A tak hrají sami pro sebe, na zábavě v hospodě i na požádání, když je někdo pozve - koneckonců podobně, jako hrávali jejich předci, romští hudci, dříve. Akustické nástroje občas

vymění za elektronické, ale smutek cikánského blues zní stále... Výpovědi romských muzikantů (rodiny Čarných z Lipna) o jejich spontánním vztahu k hudbě.

4/00 **KUMAR A DĚTI Z LIŠČINY** tv premiéra: 3. 2. 2000

rež. Ljuba Václavová

Dokument o ostravských Romech ze zatopených čtvrtí.

Dokument o práci sociálního pracovníka Kumara Vishwanathama s romskými dětmi z ostravské čtvrti Liščina, jejichž život se v důsledku záplav v roce 1997 radikálně změnil a dosud se nevrátil do normálních kolejí. Původem Ind, vzděláním inženýr a posláním poradce, pedagog, pečovatel, sociální pracovník Srí Kumar Vishwanatham pochopil po ničivých povodních v létě 1997, co romské rodiny,které přišly o domov,potřebují.Za dva roky našel řadu pomocníků jak mezi městskými úředníky,tak mezi mládeží a především přiměl k aktivnímu přístupu k vlastnímu životu samotné Romy. Zatopené domy na ostravské periferii jsou stále neobyvatelné, romská komunita stále žije v provizoriu. Ale i bez domova a bez zaměstnání lze mít v životě program...

5/00 **ŠKOLA PŘEMYSLA PITTERA** tv premiéra: 17. 2. 2000

rež. Ljuba Václavová

Dokument o jedinečném školském projektu.

Ostrava patří v ČR k městům s nejhustším romským osídlením a navíc - v důsledku katastrofálních povodní v roce 1997, které zničily právě romské domky - i s velkými sociálními problémy v romské minoritě.Zřejmě toto klima vydatně přispělo k tomu, že právě v Ostravě se romští rodiče loni na jaře domluvili a formou oficiální žádosti k Ústavnímu soudu se vzepřeli často paušálnímu zařazování svých dětí do zvláštních škol.Dokument ukazuje cestu, kterou se již od počátku 90.let vydala soukromá základní církevní škola Přemysla Pittra. Její ředitelka Helena Balabánová i ostatní pedagogové školy nerozlišují své žáky ani podle barvy pleti, ani podle standardizovaných, ale ne vždy objektivních testů školské způsobilosti.

6/00 **MIGRACE** tv premiéra: 24. 2. 2000

Téma je nahlíženo z několika úhlů pohledů a zpracováno různými autorskými přístupy. Pavel Marek připravil filosofický pohled - nadhled na princip migrace - hemžení buněk na dlani. Filip Novák natočil cestu ukrajinských uprchlíků do naší země. Bára Urbánková a Marek Tomin zpovídají cizince, žijící v Praze, o jejich životě u nás. Helena Papírníková má příspěvek o netradičních cestovních kancelářích. Marcel Bystroň opět předvede fiktivní dokument - tentokrát o migraci duší na onen svět a zpátky. Ivan Lamper připravuje animované aktuality. Kromě toho se dozvíte legendu, proč Romové kočují a povšimneme si arménského národa, jehož část žije i u nás. Nebude chybět ani slovo odborníka.

7/00 **VŠUDE DOBŘE, DOMA NEJLÍP?** tv premiéra: 2. 3. 2000

rež.: Rodrigo Morales
O uprchlících z Bosny, z Kosova, ale nejen o nich.

Dokumetární film vznikl dílem v různých místech bývalé Jugoslávie, dílem v některých českých uprchlických táborech.Výpovědi Srbů,Albánců,křesťanů i muslimů i záběry zničených domovů, staletých historických památek, pohledy na zničené lidi a zničenou zemi svědčí o jediném.Ve jménu velkých ideálů i v důsledku zrůdných vizí diktátora trpěli a trpí v Bosně,v Kosovu a v dalších místech především obyčejní lidé.O tom, že nechtějí být pasivními obětmi, svědčí unikátní záběry z protimilešovičovské demonstrace v Bělehradě.

8/00 **PRÁVO NA AGRESI** tv premiéra: 27. 4. 2000

rež: Olga Dabowská, Martin Pátek

Autoři se ve svých příspěvcích zabývají tématem agrese a otázkou práva ji uplatňovat. Ať už jde o jednotlivce, skupinu lidí, či celé země - ne vždy jde o "právo silnějšího". Příspěvky budou sledovat problém obsazení Tibetu, budou se zabývat i dalšími historickými i geografickými konflikty, předvedou přehled bojových umění od těch, které ji ovládají, ukáží princip agrese v mnoha variantách od té, která je naší přirozeností, až po její patologické mutace.

9/00 **HORNBY – JINÁ REALITA** tv premiéra: 4. 5. 2000

rež. Olga Dabrowská
Dokument o místě, kde se dá žít jinak.

Hornby, malý ostrov v Pacifiku, kde žijí lidé v určité komunitě individualit, bez policie a s důrazem na ochranu životního prostředí.Jejich životní styl, filosofie, vztahy a názory připomínají spíše idealistické sny z mládí než realitu.Tady je to však skutečnost.Nádherná divoká příroda, lesy, bystřiny, skály a hlavně moře.Do tohoto skvostu jsou zasazené tu a tam chaloupky z mechu a kapradí, různé kouzelné, nápadité domečky, které vypadají, jako by vznikly podle dětských projektů narýsovaných pastelkami bez rýsovacích pomůcek.A v těchto domečcích žijí převážně umělci.Sochaři,malíři,hudebníci,filmaři, chudí umělci i milionáři, které od sebe navzájem nerozeznáte.Pěstují slepice,husy,krávy a různá domácí zvířata, která se prohánějí po lesích se srnkami. Žijí tak, aby trvale udrželi stav jejich životního prostředí. Mají zodpovědnost za zemi, kde žijí, za sebe navzájem.Nepotřebují policii, takže na ostrově není ani jediný policista.Můžete se tam ve dne v noci procházet volně a nebát se ani o děti.Žije tu mnoho dětí, které mají krásný obrovský srub, školu uprostřed lesa, kde se učí zcela jinak než v našich otravných školách. Na ostrově žije asi tisíc lidí. Mezi nimi i náš krajan, úžasný člověk, který je navíc kuriozitou i zde, na Hornby.

10/00 **SWÁMÍ** tv premiéra: 25. 5. 2000

rež.: Richard Balous
Dokument o indickém životě českého sochaře Petra Kavana.

Dokumentární portrét českého sochaře. V roce 1977 utekl z teplého místa inženýra zahraničního obchodu do kotelny, aby se našel v práci s dlátem a se dřevem. V roce 1984 utekl z Prahy na Malou Lhotu v Českém Ráji, aby o jedenáct let později utekl do Mamallapuram v jihovýchodní Indii. Útěky Petra Kavana znamenají vymezování. Vymezování sama sebe v reakci na dobu a společenské trendy. Znamenají také hledání. Nejenom hledání vlastního uměleckého názoru, ale především vlastní identity. Hledání sebe skrze tvůrčí práci a cílevědomé sžívání a zařazení v místě svého bytí. Jestliže malorolník Kavan na Malé Lhotě ovládal po roce práci s kosou a pěstování ovcí jako kdokoliv z místních, majitel kamenosochařské dílny Kavan v Mamallapuram spolyká denně stejnou dávku žulového prachu, jako jeho dělníci. S jedním rozdílem. Kavanovo vědomé splývání s prostředím, ve kterém se rozhodl žít, má navíc duchovní rozměr, jehož výsledkem je pozoruhodné sochařské dílo. Dokument ? Swámí? Má být potvrzením výše napsaného. Některé záběry mohou působit exoticky, protože je natočený v Indii a Indie je stále pro evropské oči exotická a velká neznámá. Portrét Petra Kavana může tento pohled možná trošičku změnit.

11/00 **NÁBOŽENSTVÍ** tv premiéra: 8. 6. 2000

rež. Marcel Bystroň

Další díl multikulturního magazínu Velký vůz se věnuje různým náboženstvím, která k nám nepřinesli pouze soluňští věrozvěstové. S pádem komunismu padl i diktát atheismu a jak se ukázalo, žijí u nás různá náboženství, jejichž pestrost se ještě umocnila s otevřením hranic. Různá kulturní společenství nabízejí rozmanité náboženské filozofie, z nich vyplývající rituály, svátky, hodnoty a celý životní styl. Podíváme se mezi muslimy, buddhisty, židy, křesťany, animisty... Budeme konfrontovat vědeckého atheistu s vědeckým theistou. Pokusíme se nalézt rozdíl mezi cestou a překážkou na cestě k Bohu. Obojí totiž může náboženství být.

12/00 **JINÁ ŽENSKÁ** tv premiéra: 22. 6. 2000

rež. Kamila Vondrová

V tomto díle multikulturního magazínu budeme sledovat identitu ženy, žijící v naší zemi, a to z hlediska etnického, kulturního, z hlediska stylu, image, psychologie... Na jednotlivých příspěvcích pracují režisérky: Theodora Remundová, Andrea Majstorovič, Bára Urbánková a Kamila Vondrová, která je zároveň režisérkou celého dílu.

13/00 **DROGY** tv premiéra: 20. 7. 2000

V dalším díle multikulturního magazínu, tentokrát o drogách, uvidíme příspěvek Filipa Nováka o malíři Otovi Plachtovi, který žije v džungli a má zkušenosti s omamnou liánou ayahusca, reportáž Martina Pátka o experimentátorech s drogami z řad vědců (lékařů) a umělců (např. surrealisté),

Radim Špaček se bude věnovat případu našeho krajana, který je v Thajsku vězněný za držení heroinu, Marek Bouda zase případu kriminalizace držení konopí u nás.Marcel Bystroň si vzal na mušku alternativní závislosti, z nichž vyplývá, že drogou se může stát prakticky cokoli. Chybět nebude ani oblíbená metafora.

14/00 **HRANICE KOMUNIKACE** tv premiéra: 3. 8. 2000

Komunikovat lze mnoha způsoby, přesto se ale ne vždy s druhým dokážeme domluvit. Magazín Velký vůz tentokrát nabídne tradičně širokou paletu pohledů: prozkoumáme, jakou formou komunikace je divadlo a jak se odlišuje v různých etnických skupinách. Zjistíme, jak komunikují lidé postižení - slepí a hluší. Podíváme se také, v čem tkví komunikační úskalí smíšených manželství, co se skrývá za našimi gesty a nakonec i dáme prostor úvaze, nakolik se vlastně mění využíváním moderních komunikačních nástrojů naše vnímání světa...

15/00 **PRÁCE** tv premiéra: 17. 8. 2000

rež.: Kamila Vondrová

Práce je jednou z nejcennějších činností v lidském životě. Přesto se její cena mnohdy citelně liší - jinak hodnotíme práci svou, jinak cizí a ještě jinak pohlížíme na práci cizinců. Kdy je práce přínosem a kdy nám naopak škodí? A proč vlastně pracujeme, je to poslání, zábava nebo jen nezbytná nutnost? Je vztah Čechů k práci odlišný od ostatních kultur? Na to se snaží odpovědět další díl multikulturního magazínu Velký vůz.Konkrétně se podíváme mezi Ukrajince, kteří nám staví domy, mezi Vietnamce, kteří nás zásobují levným zbožím a mezi Číňany, kteří nás levně krmí. Podíváme se zkrátka mezi ty, kteří daleko od svých domovů přispívají k spokojenějšímu životu nás Čechů, ale zároveň platí spokojenější život i svým vzdáleným rodinám. Nezapomeneme ani na ty z nás, kteří už mají svůj kus práce za sebou a v pravidelných rubrikách porovnáme i vztah k práci v různých místech světa.

16/00 **TABU** tv premiéra: 31. 8. 2000

Další díl multikulturního magazínu Velký vůz je věnován různým tabuizovaným tématům, která rozdělují společnost. Přísné zákazy některé z nás omezují v jídle, v partnerství, ve výběru zaměstnání, práci. Nejsou to ale jen omezení původem náboženská, jde i o různá omezení v mezilidských vztazích, týkajících se věku, majetku, postavení. Všichni se ukrýváme ve spleti zákazů a příkazů, abychom uchránili především svůj způsob života. A tak ve společnosti vznikají další a další ghetta - nejen pro ty odstrčené, ale i pro ty vyvolené...

17/00 **OUTSIDEŘI** tv premiéra: 14. 9. 2000

Když si vezme Čech Vietnamku, znamená to, že dívka je exotická kráska. Když si ale vezme Češka, Vietnamce, znamená to, že dívka by se asi jinak

nevdala... Takhle nejspíš v podvědomí rozlišuje většina z nás... Ale nejsme sami v podobné roli? Nejsme i my vůči někomu outsidery? Téměř každý z nás se alespoň jednou dostal do situace, kdy si připadal zcela odstrčený, zcela na okraji - ať už ve škole, v práci, nebo třeba na dovolené v zahraničí. Někteří lidé se do role outsiderů dostávají náhle - buď po nehodě jako postižení, nebo třeba jako uprchlíci před válkou. Jiní takto prožijí celý život a už si jinou situaci nedokáží představit - a nemusí to být zdaleka jen všemi odstrkovaní Romové...

18/00 **DRUHÁ IDENTITA** tv premiéra: 12. 10. 2000

Tomáš Zmeškal se narodil a vyrostl v Praze. Miluje hudbu, české dějiny a literaturu. Na vojnu však v 80. letech nebyl odveden, přestože se těšil výborné fyzické kondici. Důvod? Je totiž černoch a armáda mu vzhledem k jeho barvě pleti nemohla zaručit, že nebude terčem rasistických útoků. Asid je zase Ind, kterému se české pivo a čeští kamarádi zalíbili natolik, že se tu zabydlel a dnes byste jej jen těžko rozeznali od jeho kumpánů z hospody. A víte, že k Židovství se v Čechách v roce 1991 přihlásilo jen 218 osob? To je jen několik příkladů toho, jak mnohoznačné může být téma "identita". A ta je právě tématem nového vydání multikulturního magazínu Velký vůz, tentokrát očima režisérů Martina Pátka, Pavla Marka, Marka Tomina a Štěpána Žežuly.

19/00 **VELKÝ VŮZ O JÍDLE** tv premiéra: 26. 10. 2000

Jídlo a stravovací návyky jsou jednou z mála oblastí, jimiž se lidé různých kulturních okruhů nechávají rádi inspirovat. Zároveň je to oblast, která o odlišné kultuře hodně vypovídá. Řekni mi co jíš, já si udělám představu, jaký jsi. V dalším vydání multikulturního magazínu Velký vůz se podíváme pod pokličky jedné romské kuchyně, dozvíme se o technologii a významu výroby košer chleba v české pekárně, arabský potomek bulharské matky nám v Praze uvaří kuskus, navštívíme pouliční rychlé občerstvení na čínský způsob a přitom všem se pokusíme dozvědět také něco o sobě samých, tedy o jedlících vepřového se zelím a nejproduktivnějších pijácích piva na světě.

20/00 **ŽÍT HUDBOU** tv premiéra: 9. 11. 2000

rež.: Martin Pátek

Toto vydání je věnovano hudbě jako výrazu životního stylu a hledání identity. Podíváme se na WOMAD, asi nejslavnější etnický festival na světě, který letos zavítal i na pražskou Letenskou pláň - vedle světových hvězd typu Hamida Baroudiho tu s přehledem excelovala například i česká zpěvačka Věra Bílá.

Zjistíme, jak v Čechách probíhá takový normální večer africké hudby, na němž se Češi učí hrát na bubny a vnímat rytmus. Navštívíme také pěveckou soutěž Terne Čhave - Romský talent v Hradci Králové, která letos proběhne vůbec poprvé a nakonec snad i odhalíme skryté rozměry světové duchovní hudby.

21/00 **PARTNERSTVÍ** tv premiéra: 23. 11. 2000

rež. Kamila Vondrová

Čím to je, že si někdo nalezne partnera až na druhém konci světa? A může to vůbec fungovat? A co na to rodina, okolí? Další díl multikulturního magazínu Velký vůz je o problémech soužití různobarevných, tedy etnicky smíšených partnerských svazků. V Čechách žijící slovenská režisérka Kamila Vondrová se podívá, jak se vlastně odlišuje pohled na rovnoprávnost v různých kulturách. Pokusí se také zjistit, jaké to je, žít s někým z jiné části světa (a tedy vychovaným podle úplně jiných zásad), jaké překážky, rozdíly a možná i předsudky musí člověk v takovém svazku překonávat.

22/00 **EMIGRACE** tv premiéra: 7. 12. 2000

rež. Martin Pátek

Režisér navštívil rodinu Kazašských emigrantů, která k nám utekla před sílící islamizací Kazachstánu a zjistil, co jim dnes nejvíce komplikuje život u nás. Hovořil také s Čechoameričanem, který kvůli silné emigrantské solidaritě neváhá pomoci lidem, které vůbec nezná. A nakonec také prozkoumal, proč do ještě socialistického ČSSR přijela žít řada „kapitalistů" z USA i jak se ve stínu hory Říp žije už etablovaným přistěhovalcům ze slunného Řecka. V magazínu se zkrátka vydáme mezi emigranty - tedy lidi, kteří často opustili své domovy ze strachu o holý život, rodinu nebo majetek. Jedni už odcházejí s myšlenkou na nový domov, jiní naopak dlouho věří, že jejich vyhnanství bude jen přechodné. Přesto je většinou spojují stejné problémy a strasti, přesto se jen málokomu podaří na svůj „bývalý domov" zcela zapomenout...

23/00 **VÝCHOVA** tv premiéra: 21. 12. 2000

rež. Theodora Remundová

Ve vánočním díle navštívila mladá dokumentaristka Theodora Remundová několik možná ne zcela tradičních domácností - africkou, asijskou, romskou, ale i onu klasickou středoevropskou. A nebylo to jen kvůli nejvýraznějšímu symbolu křesťanských Vánoc - Svaté rodině. Zajímalo ji totiž, jak různí rodiče vychovávají své děti - nakolik jejich vztahy ovlivňují odlišné zvyky a tradice, temperament a někdy i třeba rozdílné názory na to, co je vlastně kvalitně prožitý život.

1/01 **ČESKÉ JAPONSKO** tv premiéra: 3. 1. 2001

rež. Miroslav Čapek

S otevřením se světu zasáhla Českou republiku mimo jiné i silná vlna zájmu o asijskou kulturu, životní styl, filozofii i náboženství. První, často rozpačité a "módní" seznamování ale občas nahradí hluboký zájem, který mnohým lidem nakonec úplně promění život. U příležitosti velkého pražského Kimonového průvodu, který se každý rok odehraje v jedné evropské metropoli, se režisér Miroslav Čapek za několika takovými lidmi vypravil. Seznámíme se tak nejen s ženou, která s láskou aranžuje květiny ve stylu Ikebany. Potkáme hudebníka, který svůj tradiční nástroj vyměnil za japonskou flétnu, odhalíme tajemná pravidla čajového obřadu a zjistíme, jak se z českého taťky stane bojovník kendo.

2/01 **TANEC JAKO ŽIVOTNÍ STYL** tv premiéra: 17. 1. 2001

rež. František Kölbel

Tanec není zdaleka jen prostředkem k rozptýlení, k zábavě. Pro mnohé národy se stal vyjádřením jejich jedinečné kultury, vyjádřením chuti k životu i prostředkem, jak v prostředí emigrace udržet alespoň nějaký vztah se svou vlastí. Režisér František Kölbel se vypravil do komunity v Čechách žijících Kubánců, jejichž horkokrevný tanec jakoby alespoň na chvíli do našich zeměpisných šířek přiváděl horké, jižní slunce. Zajímalo ho také, jak se vlastně tančí na pořádné romské tancovačce, když zazní ostré tempo cikánského čardáše. Tanec ale může mít i mnohem duchovnější podstatu, tak jako je tomu dodnes v řadě asijských společností. Na druhou stranu pak nelze pominout ani tanec jako sociální a vzdělávací fenomén - klasické taneční jsou se samozřejmostí přijímány jako základní lekce společenského chování i výchovy k partnerství. Ale nejsou v posledních letech taneční čím dál více vytlačovány cyberpunkovými house party? A jaký je vůbec tanec na počátku 21.století?

3/01 **MILÉNIUM S OTAZNÍKEM** tv premiéra: 31. 1. 2001

rež. Martin Pátek

Je konec milénia pro lidstvo skutečně mezníkem? Vždyť židovský kalendář se nachází už v druhé půlce pátého tisíciletí, pravoslaví zaznamenává přelom roku v průběhu ledna a Asie oslaví nový rok dokonce až začátkem února. Je tedy vůbec důvod k oslavám 21. století? O miléniu s otazníkem, ale i o lidech, jejichž život se nakonec odehrává nezávisle na číslech.

4/01 **MÓDA, STYL, IMAGE** tv premiéra: 14. 2. 2001

rež. Theodora Remundová

Jaký vztah mají lidé v různých částech světa ke svému vzhledu? Jakou důležitost jednotlivé národy přikládají eleganci, módě a kráse? A proč vlastně

existují nejrozmanitější náboženská omezení toho, jak se člověk obléká a co mají společného? A pakliže současná móda ráda podléhá etnickým vlivům, nepovede to v důsledku paradoxně k uniformitě světa? Tentokrát se totiž bude mluvit o vzhledu, oblékání a vůbec o tom, jak a proč si lidé různých národností pěstují "image".

5/01 **DOMOV BEZDOMOV** tv premiéra: 28. 2. 2001
rež. Radim Špaček

Čím je domov pro rodinu, která u nás získala azyl po útěku z válečného konfliktu? Stýská se jí? A podle jakých pravidle vlastně funguje život ve squattu? Jak jsou na tom kočovníci? A bezdomovci? Kosmopolité...? Takové a další otázky si pokládal režisér Radim Špaček, když se snažil zjistit, jaký má vlastně pojem domov v našem životě místo.

6/01 **PRO NÁS, BEZ NÁS** tv premiéra: 14. 3. 2001
rež. Miroslav Čapek

Je náš život skutečně dílem "zlatých českých ručiček"? Nebo už jsme některé činnosti úplně přenechali jiným? A tušíme, čím vším nám cizinci vlastně přispívají - a dokážeme si toho vůbec vážit? Multikulturní magazín Velký vůz je tentokrát o tom, co nám do Čech přinášejí cizinci, jak je přijímáme a jak se jejich postavení liší od pozice Čechů pracující pro lidi v zahraničí.

7/01 **JEDEN SVĚT NESTAČÍ** tv premiéra: 28. 3. 2001
rež.: Radim Špaček

Magazín byl tentokrát věnován festivalu Jeden svět, ale především lidským právům obecně. V pořadu vypovídají lidé, kteří sami omezení svých lidských práv zakusili, a to nejen tisíce kilometrů odtud, ale třeba i pár metrů od vašeho bydliště. Jejich zážitky doplňuje jednak pohled do zákulisí příprav takového festivalu, jednak rozhovory s členy poroty i lidmi, kteří festival dlouhodobě podporují. Celý magazín pak provázejí úryvky z festivalových dokumentárních filmů, vzniklých buď v ohniscích nejkrutějších válečných konfliktů a nebo v místech, kde dodnes lidský život ?jen? nemá žádnou cenu.

8/01 **AŤ ŽIJE SMRT!** tv premiéra: 11. 4. 2001
rež.: Marek Dušák, Jiří Skála

Mexičané oslavují smrt bujarým svátkem za pokřiku Viva la muerte!, Indové sypou popel svých mrtvých do posvátné řeky Gangy,v níž se zároveň koupou, kdežto Evropany trápí spíše problémy s umělým udržováním nemocných při životě, právem na potrat a otázka euthanasie. Jak je to ale vlastně s naším vnímáním smrti?

9/01 **DLUHY MINULOSTI** tv premiéra: 25. 4. 01

rež.: Martin Pátek

Jen těžko se vyrovnáváme s křivdami, kterých se dopustili naši předci - některé zločiny zůstávají nepotrestány i třebaže už mnohdy uplynuly desítky let od jejich spáchání. Byl to nejen dodnes ne zcela vyjasněný poválečný odsun Sudetských Němců, český podíl na koncentračním táboře v Letech, či neochota po válce vrátit nacisty zabavený židovský majetek. S podobnými problémy se dodnes nevypořádalo více států - pro příklad jděme třeba do Turecka, jež má na svědomí rozsáhlou genocidu Arménů na počátku 20.století, ale dodnes se jakýmkoliv narážkám na svou odpovědnost za vyhlazení několik desítek tisíc lidí urputně brání.

10/01 **DUCH ISLÁMU** tv premiéra: 9. 5. 2001

rež.: Radim Špaček

Dokážeme se v Česku sžít s mešitami? Víte, jaký vztah má k islámu prokletý spisovatel Salman Rushdie? A co znamená pro Jemence kát? Navádí Korán k násilí? Nové vydání multikulturního magazínu Velký vůz je tentokrát o snad nejkontroverznějším náboženství a o našem vztahu k němu.

Vztah západu k tomuto náboženství, mimochodem druhému nejrozšířenějšímu na světě, je zároveň i výpovědí o našem vztahu ke všemu neznámému - bojíme se toho a bez znalosti souvislostí to snadno odsuzujeme. Kvůli hrstkám fanatiků a šílenců přehlížíme to podstatné i zapomínáme na ohromný přínos, kterým islámská kultura obohatila lidstvo. A islámský svět se nám tím více vzdaluje.

11/01 **NA ZÁPAD OD TIBETU** tv premiéra: 23. 5. 2001

rež.: Miroslav Čapek

Multikulturní magazín Velký vůz je tentokrát o lidech, kteří i v Čechách objevili Tibet. Zatímco centrum Potala v Libni už funguje a navíc pravidelně pořádá sbírky pro tibetské děti, údajně největší centrum tibetského buddhismu ve střední Evropě se v Těnovicích teprve staví. A jak se na zhruba 5000 lidí, pro něž je centrum určeno, těší místní obyvatelé? Víte, jak dlouho vydává Ľubomíra Sklenka Tibetské listy, jakou cestou se MUDr. Miroslav Procházka dostal k tradiční tibetské medicíně a že se na Karlově Univerzitě učí tibetština? A kdo a proč vlastně demonstruje na podporu Tibetu, když to navíc ohrožuje naše vztahy s Čínou?

12/01 **VÁŠ SLUŽEBNÍČEK** tv premiéra: 6. 6. 2001

rež.: Kamila Vondrová

Jak se naše republika stále více otevírá světu, zvyšuje se pravděpodobnost, že v některých profesích potkáme příslušníky etnik, které bychom tam nečekali.Přeci jen jsme zvyklí se pohybovat v zajetí určitých kulturně-sociálních stereotypů. Na "cizince" žijící

mezi námi jsme si už jakžtakž zvykli. Stále častěji je potkáváme nejen na ulicích a v obchodech, ale už třeba i v zaměstnání. Ale jsme připraveni na to, že nás v nemocnici bude prohlížet třeba doktor pocházející z Afriky? Jsme schopni respektovat romského policistu? Nastali jsme se příliš brzy nadřazenými vůči našim bývalým spojencům, obyvatelům tzv. východního bloku? Přemýšleli jste někdy, jaké postavení má mezi Čechy třeba uklízečka z Ukrajiny? Je to srovnatelné se situací, kdy Čech uklízí v Německu?

13/01 **MÁME SE DOCELA RÁDI** tv premiéra: 20. 6. 01

rež.: Radim Špaček

Díl nazvaný „Máme se docela rádi“ vznikal v průběhu romského festivalu Khamoro 2001 a věnuje se vztahu Romů a majoritní společnosti a to nejen v České republice, ale i v Itáli, Rusku, Srbsku,Makedonii aj. V dílu si připomeneme divadelní i hudební skupiny, které na festivalu vystoupily (Roma Theater Pralipe, Orkestar Milana Mladenovića, Alexian Group, Ilo a další), nad vztahem Romů a ostatních etnik se zamýšlejí odborníci z celého světa.

14/01 **MÁME RÁDI ZVÍŘATA** tv premiéra: 13. 9. 2001

rež.: Marek Dušák

Multikulturní magazín o tom, jak jsou v různých kulturách zvířata chována, jaký k nim kde mají vztah a proč je jeden druh zvířat oblíbený a jiný považován za nečistý. Dozvíme se něco o tom, jak začalo vegetariánství v Indii, proč se nemají rádi Číňané a Švýcaři a co to vlastně všechno v Číně jedí. Víte proč jsou v Indii krávy nedotknutelné a také jak je to s těmi košerovacími noži, které rituálně používají židovští řezníci? Je si zvíře vědomo samo sebe, má schopnost cítit a tedy i právo na vůbec nějaká práva? V Čechách je zvíře ze zákona zákoně buď věc kterou lze vlastnit a nebo jakási těžko identifikovatelná substance ? pokud nám jde o jeho ochranu. A třeba na Novém Zélandu parlament schválil zákon, přisuzující lidoopům dokonce stejná práva jako mají lidé ? například právo na svobodný život. Ale nic není černobílé ? například korida patří mezi nejstarší španělské tradice, které přece nelze jen tak zrušit. A co pes? Zatímco pro Evropana je to nejlepší přítel člověka, pro Araba symbol nejhorší nečistoty. Psovodi z organizace ADRA, kteří pomáhali v řadě muslimských zemí při zemětřeseních, by mohli vyprávět...

15/01 **RITUÁL** tv premiéra: 26. 9. 2001

rež.: Marek Dušák

Člověk je provázen nejrůznějšími rituály od pradávna. Většinu jsme jich zapomněli, jiné se během vývoje civilizace proměnily k nepoznání, další desítky nových rituálů se zase naopak objevily jako přímý důsledek moderního životního stylu. Lze mezi nimi vůbec ještě hledat nějakou spojitost? Je pravda, že příslušníci jednoho z nejstarších Evropu obývajících národů, Židé, si uchovali většinu svých rituálů po stovky a tisíce let takřka beze změny? A nebo se ani jim nevyhnuly vše pronikající vlivy stále se zmenšujícího světa? Mají jejich rituály něco společného s obřady jiného prastarého národa, s Tibeťany? Co vlastně symbolizuje pracné vysypávání tibetské mandaly? A je její složitý tvar skutečně jen doménou buddhismu? Multikulturní magazín Velký vůz se ale nezabývá jen rituály mystickými, náboženskými, ale i těmi, které nás provázejí každodenně ?svatba, pohřeb, ale vlastně i pouhé seznámení dvou lidí se řídí určitými pravidly, které nám mohou prozradit něco o našem původu, historii. Na druhou stranu už můžeme začít za rituál považovat i

stále oblíbenější rodinné výlety do velkoobchodů, které vlastně nahradily nedělní návštěvu kostela. Jak je to vlastně s rituálem 21. století?

16/01 **VÍTEJTE U NÁS** tv premiéra: 10. 10. 2001

rež: Martin Párek, Richard Samko

Přemýšleli jste někdy, čím musí projít lidé, kteří si z nejrůznějších důvodů vybrali naši zemi k dlouhodobému pobytu, nebo dokonce jako svůj nový domov? Chováme se k nim vždy korektně? A co oni, oplácejí nám stejnou mincí? Nové vydání multikulturního magazínu Velký vůz je o vztahu našeho státu, ale i obyčejných lidí, k nově příchozím cizincům - zajímat se bude o to, jaké úkony musí každý cizinec vlastně vykonat, když přijede do Čech, co čeká v prvních dnech běžného žadatele o azyl i co se stane, když se azylant něčím odlišuje od průměru. Sneseme srovnání se zbytkem Evropy? A vlastně - zajímají tyto otázky obyčejného Čecha?

17/01 **CO SE DĚJE V POHRANIČÍ** tv premiéra: 24. 10. 01

rež: Miroslav Šapek

Soužití Němců a Čechů bylo po celá staletí vlastně bezproblémové, potíže nastaly vlastně až s příchodem dvou světových válek v století minulém. V současnosti proto stojí mezi našimi národy především dvě nepříjemná témata - odškodnění obětem druhé světové války a odsun sudetských Němců. Kdybychom se řídili jen podle novinových titulků, možná by se zdálo, že se navzájem - nenávidíme. Jak ale probíhá život kolem česko-německé hranice? Je tu skutečně cítit nevraživost, a nebo se tu lidé rozhodli žít navzdory všem politickým proklamacím v harmonii? Nejspíš je tu cítit trauma z nevyřešených vztahů kolem zabaveného majetku - ale jak se s tím vlastně běžní Češi a Němci sžívají ?

18/01 **TEATRO MUNDI** tv premiéra: 7. 11. 2001

rež.: Karel Koula

Tržnice etnického a sociálního divadla. Díl věnovaný etnickým a sociálním menšinám, které hrají divadlo: čínská menšina v barokní činérii J.A.Pitínského "Marné tázání nebes". Romský soubor Čhavori Kani Luma s původním muzikálem "Zloděj a jeho svět aneb 16 krutých pravd". Židovský soubor Besamim, věnující se pohybovému divadlu a židovskému folkloru. Divadelní studio Ježek a Čížek složené z bezdomovců hraje Charmsovy povídky. Jde o hledání a potvrzování si vlastních kořenů, tradic, identity v "jiné" společnosti? Nebo o touhu a potřebu ukázat sebe sama a svůj svět ostatním, a tím si obhájit právo na svou - odlišnou - existenci? Je takové divadlo určené jen pár fajnšmekrům,

div.odborníkům, příslušníkům své menšiny, nebo širokému okruhu diváků? Proč se tito lidé - Číňané,Romové, bezdomovci... -nevěnují ekonomicky výhodnějším aktivitám (jak se obecně přepokládá), ale činnosti tak neziskové jako je hraní divadla v dnešní tržně orientované společnosti?

19/01 **ŠKOLÁCI NOVÉHO TISÍCILETÍ** tv premiéra: 21. 11. 2001

rež.: Markéta Válková

Multikulturní magazín Velký vůz je tentokrát o nejrůznějších školách a způsobech výuky. Většina české populace prošla školami víceméně klasickými, a tak by mnozí z nás některé školy a vyučovací metody, jež se u nás objevily během posledních jedenácti let, mnohdy prostě jen z nedůvěry rezolutně odmítli. Že ovšem i na pohled přehnaně liberální přístup k žákovi může nést své ovoce, nás přesvědčí nové vydání multikulturního magazínu Velký vůz. Režisérka Markéta Válková navštívila moderní The British International School of Prague, kde se pohromadě učí děti snad z celého světa, zavítala do židovské základní školy Bejt Elend, v níž se děti seznamují s jedním z nejstarších náboženství svět a zkoumala, v čem tkví tajemství waldorfských škol - ty tvrdí, že učení je umělecký proces - a podívala se i jak se z mladého člověka stává odborník na mezinárodní vztahy.

20/01 **(T)ERROR.CZ** tv premiéra: 6. 12. 2001

rež.: Martin Pátek

Teroristické útoky začátkem září bezpochyby změnily svět - ať už tím, že semkly do těsného svazku i nedávné nepřátele, nebo že změnily náš pohled na některé tradiční hodnoty tzv. západní civilizace. Lidé nejenže tolik jako předtím nesympatizují s extremisty, ale masivně připouštějí i omezení vlastních svobod výměnou za větší osobní bezpečí. Teroristé zkrátka konečně nějak změnili svět. Ale jak změnili Čechy? A jak jsme se změnili my sami? Chápeme skutečně všechny souvislosti teroristických útoků, dokážeme se v nastalé situaci orientovat, opravdu chápeme třeba rozdíl mezi "muslimem" a "teroristou"? Nejsme nakonec chvílemi dokonce "papežštější než papež" a nehrneme se do něčeho, na co nemáme síly? Jako obvykle se spíše objevují stovky otázek a jen obtížně na se ně daří odpovídat. Nové vydání multikulturního magazínu Velký vůz bude zkrátka o terorismu, i když především o jeho projevech u nás doma.

21/01 **NEJSTARŠÍ NÁROD V ČECHÁCH** tv premiéra: 19. 12.2001

rež.: Filip Remunda

Jak už název nového vydání multikulturního magazínu Velký vůz napovídá, díl bude věnován židovské kultuře. Režisér Filip Remunda se ovšem nespokojil jen se zjištěním toho, kdo se vlastně dnes v Čechách považuje za Žida a jak to ovlivňuje jeho život, ale zajímal jej zejména vztah Židů a ostatní společnosti a

obecně i postavení prastarého izraelského národa ve světě na počátku třetího tisíciletí. Nic není černobílé a s židovskou kulturou uprostřed České kotliny tomu v současnosti pochopitelně není jinak...

2002

1/02 **KLADÍVKO NA ČARODĚJNICE** tv premiéra: 2. 1. 2002

rež.: Martin Dušák

Alternativní medicína je pojem, při němž většině českých vědců i doktorů naskakuje vyrážka. Přesto někteří z nich sami neváhají používat fungující, i když dosud nepříliš vysvětlenou akupunkturu. Skutečný čínský lékař však na rozdíl od toho českého musí akupunktuře věnovat mnoho let studií a přesto má před naším zákonem výrazně slabší postavení, v některém případě svou práci u nás ani nesmí provádět. Přesto jsou nejrůznější formy "jiné" medicíny mezi Čechy nesmírně populární a my tak vlastně dáváme za pravdu odhadům, které za nejrozšířenější na světě označují asijskou medicínu, pak homeopatii, bylinnou léčbu a až na čtvrtém místě onen nám důvěrně známý, tzv. moderní způsob léčení nemocí. Multikulturní magazín Velký vůz je tentokrát právě o konfliktu tradičních způsobů léčení a moderní medicíny, zjistíme, že i čínské bylinky se u nás prodávají na recept, nahlédneme do tajů indické ayurvédy, odhalíme, jestli je etiopský lékař, léčící v Čechách, zároveň i šaman a nakonec si i položíme otázku, jestli bychom měli odvahu nechat se hospitalizovat v "alternativní" nemocnici.

2/02 **JAKPAK JE VÁM U NÁS DOMA?** tv premiéra: 13. 1. 2002

rež.: Barbora Kašťáková

Už po tisíce let platí, že menšinová společnost začne tvořit uprostřed té většinové více či méně uzavřené komunity, ghetta. Někdy jejich vznik iniciuje i sama většinová společnost - ať už z podvědomých obav z odlišné kultury, tak mnohdy i jen ve snaze usnadnit si práci a mít celou komunitu pod kontrolou na jednom místě. I když si to možná neuvědomujeme, obdobná ghetta nalezneme i u nás - a pochopitelně, jak se postupně otevíráme světu, jejich počet roste. A nemusí to být jen komunity vietnamské, ukrajinské nebo arabské. Možná si ani nevšímáme toho, že početná skupina v Čechách žijících Američanů se stýká především mezi sebou vzájemně, už jsme přestali vnímat ghetta u nás už "tradiční", například romská - a nemluvě o komunitách i poněkud kuriózních, jakými jsou bezesporu třeba čeští chataři. O tom všem je tedy další díl multikulturního magazínu Velký vůz, tentokrát v režii Báry Kašťákové.

3/02 **VÁNOCE BEZ VÁNOC** tv premiéra: 30. 1. 2002

rež.: Jan Lacina

Přemýšleli jste někdy o tom, co během adventních svátků dělají ti, kteří Vánoce neslaví? Jak u nás Vánoce prožívá čínská komunita, lidé pravoslavného vyznání, Arabové nebo jak si Vánoce chystají Rómové? Víte, že čím dál více Čechů odmítá slavit advent? Nejen o tom, jaký k tomu mají důvod, je další vydání multikulturního magazínu Velký vůz.

4/02 **VŠICHNI NAŠI SLOVÁCI** tv premiéra: 27. 2. 2002

rež.: Karel Koula

Od rozdělení Československa uplynula už téměř celá dekáda a nelze zastírat, že přes ujišťování politiků o budoucích nadstandardních vztazích nám toho z původního státu v současnosti už příliš nezbylo. Nejenže dochází k čím dál většímu rozloučení kulturnímu, kdy mladí lidé už si navzájem příliš česky a slovensky nerozumějí, ale i z našich obrazovek a rozhlasu vymizela slovenština takřka bezezbytku. Postupně se navíc ruší kdysi uzavřené smlouvy, mezi poslední kroky se zdá se zařadí dokonce i návrh na zavedení víz mezi oběma zeměmi. Známe ještě vůbec nějaké Slováky, žijící v Česku? Víme co dělají, jak pracují a jak se baví? A nehrozí jim v našem kulturně blízkém prostředí postupná asimilace? Další vydání multikulturního magazínu Velký vůz je o Slovácích v České republice, o jejich životě mezi svými krajany, ze kterých se ze dne na den stali cizinci.

5/02 **PÁTEČNÍCI** tv premiéra: 13. 3. 2002

rež.: Pavel Marek

"Pátečníci" jsou lidé, kteří své žebříčky hodnot nepřijímají bezvýhradně od majoritní společnosti, nýbrž odhodlaně naplňují svůj vlastní, originální, duchovní koncept. V ulici U železné lávky, v Praze na Klárově, se tato zajímavá společnost každý pátek schází v jednom nevelkém bytě. Kolem stolu tu sedává pět starších, těžce invalidních lidí, kteří s neuvěřitelnou elegancí a nadhledem diskutují nejrůznější témata historická, přírodovědná, politická, umělecká. Místnost je téměř bezezbytku zaplněna uměleckými artefakty, knihami a zoologickými preparáty. Jednotlivými účastníky těchto "pátečnických" seancí jsou: dvojnásobný doktor , devadesátiletý Radek Štembera. Po boku mu obvykle sedává jeho usměvavá manželka Vlasta Štemberková, ak. sochařka a keramička. Milada Šumanová je doktorka filozofie a kromě toho vystudovala koncertní kytaru na Hudební akademii. Jarmila Simonová vystudovala příčnou flétnu a nyní občas dává soukromé hodiny dětem. I přes svůj pokročilý věk a postižení se ráda projede na koloběžce.

Průvodcem do světa "Pátečníků" je pátý "Pátečník": Magdaléna Konečná, lidsky svérázná a okouzlující bytost, ak. malířka, učitelka rómských dětí a matka poločernošské dcery Osary, jejíž otec je Nigerijec.

.

6/02 **VLASTENCI SRDCE EVROPY** tv premiéra: 27. 3. 2002

rež.: Markéta Válková

Být vlastencem - to je pro mnoho Čechů téměř neslušný výraz, jiní si na své vlastenectví vzpomenou teprve když naši hokejisté vyhrají na mistrovství světa, další lidé připínají trikolóry jen v momentě ohrožení či solidarity a jiní odmítají úvahy o vstupu do Evropské unie zase právě s poukazem na ztrátu národní identity. Na druhou stranu jsou spousty lidí, o nichž bychom nikdy nemluvili jako o Češích, nicméně oni se za ně bezvýhradně považují. Kdo je vlastně ten pravý Čech? Kde leží hranice mezi zdravým patriotismem a radikálním nacionalismem? A má tváří v tvář sjednocené Evropě ještě vůbec smysl o vlastenectví hovořit?

7/02 **BABYLÓNSKÉ VĚZENÍ** tv premiéra: 10. 4. 2002

rež.: Martin Dušák

Většina problémů světa vychází z jednoduchého faktu - lidé spolu neumějí jednat, neumějí se domluvit. Mnohdy se to nedaří ani skutečným mistrům diplomacie a některé národy i dnes, přes svou tolik zdůrazňovanou civilizovanost, často stojí na hranici nebezpečného konfliktu. V mnohem menším měřítku můžeme podobně vyhraněné situace zažít i na místě, kde vedle sebe proti své vůli žijí hned stovky lidí těch nejrůznějších národností - ve věznicích. Jsou schopni se snést? Jsou schopni se vzájemně domluvit, tolerovat svoji odlišnost? A jak se s tímto malým Babylónem vypořádává náš vězeňský systém?

8/02 **HLAVNĚ, ŽE JSME NORMÁLNÍ** tv premiéra: 24. 4. 2002

rež.: Jiří Skála

Být normální je optimální stav - patří k obvyklým stereotypům hlásit se k tomu, že "jsme přeci normální". Protipólem normálnosti ovšem není jen šílenství, nýbrž už pouhá nenormálnost, tedy odchylka od normy, jakéhosi průměru. Aby toho nebylo málo, každá kultura, každá etnická skupina vnímá jako normální něco jiného, univerzální kritéria "normality" tedy prakticky neexistují.

9/02 **STRANA MLČÍCÍ VĚTŠINY** tv premiéra: 8. 5. 2002

rež.: Filip Remunda

Přemýšleli jste někdy o tom, jak se o své zájmy a práva zasazují ony tak různorodé skupiny lidí, které souhrnně nazýváme menšiny? Spojuje je něco v jejich snahách, praktikách, zkušenostech? Čeho se podařilo dosáhnout polské menšině v příhraničním Těšíně? Proč Liga etnických menšin vsadila na billboardovou kampaň a jak funguje vydavatelství elektronického časopisu Lesba.cz? A přemýšleli jste někdy o tom, že i bohatí lidé jsou vlastně jakousi menšinou, která dokonce vydává svůj magazín?

10/02 **OD MASOPUSTU K VELIKONOCŮM** tv premiéra: 22. 5. 2002

rež.: Miroslav Čapek

Víte proč je právě konec zimy a začátek jara tradičně důvod k největším oslavám? Proč se u nás irský svátek sv. Patrika těší stále větší oblibě? Přijala naše společnost oslavy Valentýna za své přirozeně, a nebo nám je nenápadně vnutili obchodníci v touze po vyšším zisku? Tušíme ještě, co jaký svátek vlastně znamená? A právě na tuto otázku se snažil nalézt odpověď režisér Miroslav Čapek. Ten oslavy všech zmíněných svátků navštívil, ale podíval se například i na oslavu muslimského Nového roku, která se shodou okolností odehrála právě mezi Masopustem a Velikonocemi.

11/02 **ZMĚNA PROGRAMU** tv premiéra: 19. 6. 2002

rež.: M. Mareček

Magazín se tentokrát zabýval možnostmi a zejména omezeními, které přináší současný, mírně přemedializovaný, svět. Přemýšleli jste někdy, jaké vlastně mají šance minority proniknout se svými problémy do většinových médií a tedy i do obecného povědomí, když jsou právě v oné menšině? Jedná se svým způsobem o začarovaný kruh, který se každá menšinová skupina snaží řešit jinak. Režisér Martin Mareček se vydal zjistit jak. Sociální ekolog a kritik mediálních stereotypů Bohuslav Blažek mu odhalil vliv levných a malých technologií, které mohou nabídnout alternativu profesionální televizi. Zjišťoval, za jakých okolností přináší pilný Infoservis informace z rizikových periferií světa. Odhalil, že kolem romských časopisů Dženo a Amaro Gandalos se sbírají plány na vznik alespoň internetového rádia pro Romy. Narazil na polohappeningové akce Rádia Jelení, upozorňující na nutnost "mentální ekologie" - odstupu od informačních toků. A podíval se i na způsob, jakým je u nás využívána reklama právě k propagaci zájmů menšin. Celý tento magazín navíc vznikl v konceptu jeho tématu - tedy na digitální kameru a v jedno nebo dvoučlenném štábu, který se pohyboval výhradně městskou hromadnou dopravou a někdy i pěšky.

12/02 **UMĚLCI V HLADOVĚNÍ** tv premiéra: 9. 9. 2002

rež.: Barbora Kašťáková

Platí ještě, že umělec musí trpět, aby jeho dílo bylo přesvědčivé? Mají čeští umělci důvod závidět těm v zahraničí? A jak se daří umělcům, kteří přijeli tvořit k nám, do České republiky? Tyto otázky se snažila zodpovědět režisérka a střihačka Bára Kašťáková, v současnosti žijící a tvořící v Kanadě. Na mušku si vzala náš systém financování kultury a možnosti jeho porovnání s jinými zeměmi. O svých

zkušenostech hovořila například osobitá zpěvačka Tony Graves, výtvarníci Alexander Chulkov, Jesse Littel a spousta dalších umělců.

13/02 **SMĚJÍCÍ SE BESTIE** tv premiéra: 23. 9. 2002

rež.: Martin Pátek

Za smějící bestie považoval Čechy říšský protektor Heydrich, zvláštní chválou na adresu našeho národa však neoplýval ani prezident Masaryk: považoval Čechy za nadané, ale zároveň za nestálé, nerozvážné a politicky nezkušené, což podle něj vytvářelo živnou půdu demagogii. Ale jací jsou Češi v současnosti? Pro složení portrétu naší národní povahy oslovil režisér Martin Pátek několik cizinců, majících k naší zemi blízký vztah: právník a režisér Robert Ellmann se zamýšlí nad švejkovskou tradicí i klasických komplexech malého národa, mladý Izraelec Ziva, žijící už několik let v Praze, si zase všímá našeho vztahu k víře a historii. Zpěvačka Tony Graves považuje za největší osobnost českých dějin T. G. Masaryka a prohlašuje: "Váš největší národní poklad jsem přeci já!" Nadim je afročech, který se tu narodil a vyrůstal na úpatí Řípu - Heydrichův citát o Češích zná, ale vykládá si jej po svém. Ale jaké je tedy resumé? Jsou Češi spíše muzikanti a bohémové, nebo zakomplexovaní neznabozi, se sklonem ke švejkování? A nebo snad tohle všechno dohromady?

14/02 **POHLED DO EVROPY: IRSKÉ ŠKOLSTVÍ** tv premiéra: 7. 10. 2002

rež.: Filip Remunda

Irsko patřilo ještě koncem 80.let mezi nejchudší země západní Evropy. Proto hledalo cesty, jak se z této nezáviděníhodné pozice dostat. Vsadilo přitom na maximální otevřenost své ekonomiky a hluboké strukturální reformy, podporované z evropských fondů. Jednou z nich byla i reforma školství, která vytvořila z Irského vzdělávacího systému možná jeden z nejlepších na světě a dala pevné základy ekonomickému úspěchu. Multikulturní magazín Velký vůz tímto dílem odstartuje šestidílnou sérii o Evropské unii, konkrétně o tom, jak se tři její členské státy - Francie, Řecko a Irsko - vypořádávají s obdobnými problémy, jaké řeší i obyvatele České republiky. V následujících dílech se pak během příštích týdnů vypravíme zjistit, co nás čeká po vstupu do Evropské unie v oblastech zemědělství, gastronomie, pohybu pracovních sil nebo jakou politiku jiné země uplatňují vzhledem k menšinám, či jak se vypořádávají s vlastní problematickou minulostí. Zbývá ještě dodat, že režisérem je Filip Remunda a celá série vznikla ve spolupráci s týdeníkem Respekt a za finanční podpory Evropské unie.

15/02 **POHLED DO EVROPY: ZEMĚDĚLSTVÍ NEJEN V ŘECKU** tv premiéra: 21. 10. 2002

rež.: Stanislav Zeman

Druhým dílem minisérie o Evropské uniii nás provází Panayotis Sarros, ředitel sekce zemědělské politiky řeckého ministerstva zemědělství. Odkrývá

¨některé slabiny řeckého systému a poradí i našim zemědělcům, na co by bylo dobré se v Evropské unii v budoucnosti orientovat. Farmáři z Řecka, ale i Francie a Irska se pak svěřují o svých starostech: o velkém množství formulářů, jež jsou potřeba k žádostem o dotace z Bruselu, ale odhalují i mnohem vážnější hrozbu - pozvolné, ale stupňující se vylidňování venkova. Možné řešení ale nabízí francouzský senátor Marcel Deneau, jehož vize živoucího a prosperujícího venkova - "ruralité" - jako by v jeho podání byla jakýmsi soudobým, čtvrtým heslem francouzské revoluce.

16/02 **POHLED DO EVROPY: EVROPA A PŘÍZRAK MINULOSTI** tv premiéra: 4. 11. 2002

rež.: Stanislav Zeman

Třetí část minisérie zaměřené na život ve státech Evropské unie se soustředí na téma, které je aktuální i u nás: pojednává totiž o některých nepříjemných událostech z minulých dob: Francie se dodnes snaží vyrovnat s režimem z Vichy, který za 2.světové války kolaboroval s německými okupanty. Denis Short, obyvatel irského Belfastu, vypráví o svých zkušenostech s pravidelnými potyčkami mezi katolíky a protestanty. Řekové zase uplatňují vůči Britskému muzeu nároky na mramory odvezené před dvěma sty lety lordem Elginem z Parthenonu. Takzvané Elginovy vlysy se totiž měly stát jednou z hlavních atrakcí nového muzea antických památek, které má být dokončeno v roce 2004 před zahájením letních olympijských her v Athénách. Občané z bývalých francouzských kolonií, převážně muslimové, jsou obviňováni ze zapálení synagogy v Marseille. O širší dimenzi tohoto problému promluví rektor Velké mešity v Paříži - šejk Hamza Boubakeur a prezident francouzské židovské obce Jean Kahn. Další vydání multikulturního magazínu Velký vůz bylo realizovaného ve spolupráci s týdeníkem Respekt.

17/02 **POHLED DO EVROPY: POHYB ZA PRACÍ V IRSKU** tv premiéra: 19. 11. 2002

rež.: Filip Remunda

Irové jsou národ s velkou tradicí emigrace. V zahraničí žije víc Irů než v samotném Irsku. V souvislosti s rozvojem ekonomiky na začátku devadesátých let, kdy se Irsku začalo přezdívat Irský tygr se po několika stoletích začali Irové vracet. Ovšem spolu s nimi začali přicházet i obyvatelé Evropské unie, kteří mají zákonem garantován volný pohyb v rámci hranic EU, což jim umožňuje ucházet se o práci, kupovat nemovitosti - mají v zásadě stejná práva ve všech členských zemích. Vedle občanů EU ovšem začali přicházet i azylanti z Afriky, Asie a Jižní Ameriky. Doposud homogenní národ nebyl zvyklý potkávat na ulicích černochy a lidi jiní barvy pleti. Vzedmula se vlna xenofobiích nálad a diskusí o budoucnosti Irska. V širším kontextu nejde o budoucnost Irska, ale celé Evropy. Pořad se zamýšlí nad volností pohybu v pevnosti Evropa v přelomové éře dokončování evropské integrace. Ve filmu vystupuje mluvčí vládnoucí strany Fiana Fail, majitelé tradičního irského pubu, dvojice italských pouličních muzikantů, zaměstnankyně velké počítačové firmy z Holandska, francouzská studentka, která pracuje jako brigádnice

za barem, zakladatel organizace Sport proti rasismu a náhodně vybraní kolemjdoucí na dublinském tržišti.

18/02 **POHLED DO EVROPY: ŘECKO A JEHO MENŠINY** tv premiéra: 2. 12. 2002
rež.: Stanislav Zeman

Poslední část minisérie zaměřené na život ve státech Evropské unie se soustředí na téma, které je aktuální i u nás: pojednává totiž o některých nepříjemných událostech z minulých dob: Francie se dodnes snaží vyrovnat s režimem z Vichy, který za 2.světové války kolaboroval s německými okupanty. Denis Short, obyvatel irského Belfastu, vypráví o svých zkušenostech s pravidelnými potyčkami mezi katolíky a protestanty. Řekové zase uplatňují vůči Britskému muzeu nároky na mramory odvezené před dvěma sty lety lordem Elginem z Parthenonu. Takzvané Elginovy vlysy se totiž měly stát jednou z hlavních atrakcí nového muzea antických památek, které má být dokončeno v roce 2004 před zahájením letních olympijských her v Athénách. Občané z bývalých francouzských kolonií, převážně muslimové, jsou obviňováni ze zapálení synagogy v Marseille. O širší dimenzi tohoto problému promluví rektor Velké mešity v Paříži - šejk Hamza Boubakeur a prezident francouzské židovské obce Jean Kahn. Další vydání multikulturního magazínu Velký vůz bylo realizovaného ve spolupráci s týdeníkem Respekt.

19/02 **POHLED DO EVROPY: FRANCIE PROCHÁZÍ ŽALUDKEM** tv premiéra: 16. 12. 2002
rež.: Stanislav Zeman

V tomto díle navštívíme středověký hrad Clos de Vougeot v Burgundsku, naším průvodcem bude představený řádu rytířů vína Louis-Marc Chevignard. Rytíři dávají doporučující etiketu jen několika přísně vybraným vínům. Členové řádu, včetně tří Čechů, se za tímto účelem na hradě sjíždějí dvakrát do roka. Dotace od Bruselu nežádají, aby si zachovali nezávislost. Dozvíme se také, že nejlepší burgundské je to, které snad - v příjemné společnosti - budeme pít zítra. Pro srovnání nám mladý sociolog z Řecka, Theodoros Alexandridis, vysvětlí obvyklou situaci a životní pocit při pití kávy Frappé. Chovatelka hlemýžďů Nathalie Poterat nás při prohlídce své farmy překvapí údajem, že ve Francii se sní ročně 40 tisíc tun hlemýžďů, většina se přitom dováží od nás, z Polska a Maďarska. Tato pochoutka se připravuje 10 i více hodin, ale Francouzi jídlu přikládají poněkud jiný význam než jiné národy. Doporučujeme nedívat se na tento pořad úplně hladoví. Uvidíme také muzeum hořčice v Dijonu, nebo opatství Flavigny, kde se podle

starého receptu vyrábějí anýzové bonbóny nejrůznějších příchutí. Hořčice je zmiňována již v Bibli a anýz používali Římané jako lék na zažívací obtíže. Birgitte Curtin z Irska, která ve své provozovně udí lososy za studena a prodává lokální potravinářské produkty, a majitel francouzské rodinné sýrárny, Olivier Gaugry, nám povědí, jak se jim daří poradit si s přísnými hygienickými předpisy Evropské unie. Při pohledu na tři různé varianty jednoho sýra - podle doby zrání - snáze pochopíme, proč generál De Gaulle říkal, že se těžko vládne zemi, kde je 500 druhů sýrů.

2003

1/03 Velký vůz tv premiéra: 6. 1. 2003
rež.: Martin Pátek, Zdenek Potužil

První letošní multikulturní magazín Velký vůz je tady nově jako týdeník, v novém vysílacím čase, ale také s mírně proměněnou formou. V tomto roce se ve větší míře soustředíme na aktuální kauzy, ale nevynecháme ani pravidelný pohled na kulturní univerzálie a odlišnosti v životním stylu jednotlivých kultur, subkultur a komunit. Režisér Martin Pátek se tentokrát podíval, jak snadno se některé radnice vypořádávají s problematickými menšinami, a jak také vypadá odvrácená tvář jejich snahy. V Karlových Varech se odehrál unikátní koncert, na němž společně vystoupila typická romská kapela a velký symfonický orchestr. A ještě se ohlédneme po jednom loňském festivalu - dnech Japonska v Praze.

2/03 Velký vůz tv premiéra: 13.1.2003
rež.: Miroslav Čapek, Zdenek Potužil

Toto vydání multikulturního magazínu Velký vůz bude především o ulici a životě na ní. Režisér Miroslav Čapek odkrýval, proč Rokycanské ulice a průchody, kdysi kypící životem, dnes zejí prázdnotou. Je to jen kvůli masivní emigraci Romů do zahraničí, nebo i prostě jen následek usedlého, domáckého životního stylu, který tady čím víc za svůj přijímají právě i jinak extrovertní Romové? Českoamerický performer, známý svým skandálním přeříznutím české vlajky v Matiční ulici, shrne odlišnosti v pouličním umění u nás a ve Spojených státech. Podíváme se také, jaké to je, když je pro vás ulice ložnicí, kuchyní i obývákem zároveň - a nakonec se seznámíme s podivuhodným Francouzem: Dominique Houdart přivedl do některých českých měst vesmírné návštěvníky z planety Padoxie. Padoxové s ohromnými hlavami procházejí našimi ulicemi, jsou nadšeni vším co vidí a pokoušejí se to napodobit. Zrcadlí tak naše běžné, mnohdy komické chování, někdy zkouší naší trpělivost a toleranci. Zároveň tak pokoušejí naší ochotu jít nad svůj zažitý stereotyp a zapojit se do hry.

3/03 Velký vůz tv premiéra: 20. 1. 2003
rež.: Zdenek Potužil

Město Ústí nad Labem na sebe v posledních letech hned několikrát upozornilo neotřelými plány místních politiků, jak řešit zdejší problémy s nepřizpůsobivými občany. Vzpomeňme třeba jen na peripetie spojené se snad nejkontroverznější stavbou minulých let - zdí v Matiční ulici, ale i na letošní povodně, kdy samospráva při evakuaci zatopených separovala Romy od bílých, aby následující dny zásobovala média informacemi o ničení majetku a hluku, které se, jak dnes už víme, nezakládala na pravdě. Je Ústí skutečně tak výjimečně rasistickým městem nebo jde jen o shodu několika nešťastných politických kroků zdejších komunálních politiků? A jaké zkušenosti se životem v tomto městě má třeba Muri Atand Sanni, původem z Nigérie, který u nás v roce 1993 získal politický azyl a právě v Ústí od té doby žije? Změnil se jeho názor na zdejší "český ráj" poté, co jej při povodních nejen vyplavila voda, ale i okradli lidé?

4/03 Velký vůz tv premiéra: 27. 1. 2003
rež.: Martin Dušek a Jan Havlíček

Ve Zbýšově u Brna je pobytové zařízení, v němž je ředitelkou Arménka Nune Babayan, původně také uprchlice. V Rakouském uprchlickém táboře Treiskirchenu si místní dobře pamatují na Čechy a hodnotí, jak se lišili od dnešních uprchlíků z Východu. Vojta Lavička si povídá s běloruskou redaktorkou RFE Natalií Sudliankovou, které ČR udělila azyl, v Německu byla na základě zatykače Interpolu iniciovaného běloruským režimem zadržena a ČR se za ni postavila. V reportáži Radima Špačka uvidíme průběh návštěvy
Čečenského dětského souboru v Česku.

5/03 Velký vůz tv premiéra: 3. 2. 2003
rež.: Martin Pátek, Zdenek Potužil a Kateřina Vrbová

Změnil se náš vztah k lidem jiných národností po teroristickém útoku 11.září? Nejsme příliš snadno ochotni vzdát se svých základních lidských práv za příslib bezpečí? A dokážeme třeba vůbec pochopit motivace útočníků? Kateřina Vrbová se vypravila hledat odpovědi právě na tyto otázky. Milan K. Pesic je Srb, ale rozhodl se uprchnout v okamžiku, když mu vojáci sestřelili vysílač jeho nezávislého rádia s dovětkem, že příště budou mířit níž. Teď žije v Lovosicích a jeho rádio vysílá alespoň po internetu. Tomio Okamura sice vypadá jako Japonec, ale duší je nejen Čech, ale dokonce hostinský - vlastní a vede vhlášenou hospodu v centru hlavního města a nejraději je, když k němu na pivo chodí zase Češi.

6/03 Velký vůz tv premiéra: 10. 2. 2003
rež.: Karel Koula, Zdenek Potužil

Vietnamská restaurace v Praze, vietnamská svatba a česká kapela právě hraje jednu píseň od skupiny ABBA. Všude mnohobarevné obrázky, třpytka, flitry. Ženich a nevěsta sedí separátně od ostatních svatebčanů na pódiu. Vedle kapely vyřvává vietnamský "roztleskávač". Hosté nevzrušeně jedí, jen děti pobíhají kolem pódia. Vše natáčí vietnamský kameraman - profesionál. Po jídle se hosté zvednou, utvoří frontu a jeden po druhém odevzdávají připravené obálky s penězi novomanželům. Odcházejí. Svatba končí. Videozáznam se pak posílá do Vietnamu, kde pár dostane oddací listy. Pro českou kapelu, která pravidelně hraje na vietnamských svatbách, jde samozřejmě o kšeft, ale také zároveň o nahlédnutí do jiné kultury. Ale nejen o svatbách je další, už šesté, vydání.

7/03 Velký vůz tv premiéra: 17. 2. 2003
rež.: Miroslav Čapek a Zdenek Potužil

Nové vydání multikulturního magazínu Velký vůz se zaměřuje na rasismus a způsoby boje proti němu. Zjistíme, kdo a jak protirasistické kampaně vymýšlí, na koho jsou zaměřené a jak jsou nakonec úspěšné. S koordinátorem terénních programů Janem Černým si Vojta Lavička povídá o práci neziskových organizací v ulicích, ale i o problémech, které je čekají v úřednických kancelářích. A na závěr uvidíme i příběh

Gruzínce, který původně v ohrožení života emigroval do Francie, ale nakonec získal před 5 lety politický azyl v Čechách a jeho vzpomínky na problémy v mnohonárodnostní Gruzii, které se mnohdy řeší přímo samopaly a tanky.

8/03 Maršo znamená svoboda tv premiéra: 24. 2. 2003
rež.: Radim Špaček

Jsou to čečenské děti. Děti, které už několik let žijí kvůli ruské okupaci v mizerných podmínkách stanového uprchlického tábora v Ingušsku. Jedna z mála možností zábavy se tu pro děti stal taneční soubor Maršo, který pro ně založil další uprchlík z Čečny, Vácha Termirchanov. Náš příběh začíná dne, kdy celý soubor přiletěl díky několika statečným českým ženám do pražské Ruzyně, aby po naší republice vykonal dvoutýdenní turné. Nejenže se při něm děti setkaly s nejrůznějšími, více či méně slavnými lidmi, ale tyto děti z dalekého Kavkazu, navíc muslimského vyznání a tradic, tu prožily mnohdy své vůbec první kontakty s křesťanskými rodinami a takzvanou západní kulturou vůbec. A jak dopadlo setkání s podivným světem, kde nejenže se jí vepřově, ale dívky chodí po ulicích v minisukních, chodí samy s chlapci do kina a třeba dokonce i na rande?

9/03 Velký vůz tv premiéra: 3. 3. 2003
rež.: Zdenek Potužil

Multikulturní magazín tentokrát přináší portrét patnáctiletého rapera, herce a moderátora Mirka Holana. V druhé části se režisér Zdenek Potužil vydá po stopách příběhu rodičů, kteří byli nuceni svého potomka "půjčit" dětskému domovu.

10/03 Velký vůz tv premiéra: 7. 4. 2003
rež.: Kateřina Vrbová

Víme co se děje za zdmi věznic? Jaké vztahy fungují mezi lidmi zbavenými svobody? A jake je tomu s cizinci? Jak jsou už tak vypjaté vztahy mezi vězni poznamenány různými kulturními tradicemi? Kateřina Vrbová sledovala průběh projektu, kdy jsou ve věznicích pořádana promítání filmů o lidských právech z celého světa a zaznamenávala reakce diváků. Navíc zachytila i netradiční turné vězeňské kapely - opět po věznicích.

11/03 Nesnesitelná láska církví tv premiéra: 14. 4. 2003
rež.: Stanislav Zeman

Režisér Stanislav Zeman se ve svém dokumentu zajímal, jak v 21.století prakticky fungují pojmy jako je snášenlivost, porozumění, tolerance. Na tématu by nebylo možná nic zvláštního, kdyby se dokument nezajímal o vzájemný vztah mezi - křestanskými církvemi. Je pravda, že ekumenismus je vlastně jen nerealizovaný (a možná nikdy nerealizovatelný) sen, jakés iutopické esperanto mezi různými náboženstvími? Nezačíná být globalizovaném světě poněkud malicherné, když se dvě skupiny hádají, kdo koho a proč ve středověku uvali do klatby? Může jít evangelík u katolíků k přijímání? A naopak? A proč vlastně dodnes katolíci neakceptují kněze - ženy? Shrnuto:může fungovat respekt k odlišným náboženským směrům, když vzájemné neshody nalezneme i mezi samotnými křesťany? A jak se asi na to všechno dívá Bůh? Tedy, pokud se dívá...

12/03 Velký vůz tv premiéra: 21. 4. 2003

rež.: Miroslav Čapek, Zdenek Potužil

Z východu proudí zástupy lidí do Čech, odtud dál do západní Evropy a do Ameriky. Jaké jsou historické kořeny těchto pohybů napříč světadíly? Není to přece otázka dnešní doby - lidé odcházeli za prací, štěstím a nebo z důvodu válek odjakživa. Proč je to tedy najednou jiné a proč se tomu divíme a dokonce i bráníme? Se vstupem do Evropy chceme pochopitelně i my mít možnost svobodného pohybu po celé Unii - jsme ale připraveni, že i k nám bude přicházet víc lidí? Jak jsme připraveni na migraci, která vlastně už dávno probíhá? Jak jsme připraveni na integraci cizinců do naší společnosti?

V druhé části magazínu uslyšíme vyprávění fotografa a filmaře, který se po 15-ti letech emigrace vrátil do Česka. Putoval vlastně stejnou trasou, tedy z východu na západ, celou Evropou na východní pobřeží USA - aby nakonec zakotvil až na Havaji. Dnes dojíždí do Spojených států za prací. Zajímavé navíc je, že nyní dokončuje dokument pro americkou státní televizi o velké korejské imigrační vlně do USA.

13/03 Velký vůz tv premiéra: 28. 4. 2003

rež.: Alan a Světlana Lazarovi, Zdenek Potužil

Ať už se nám to líbí nebo ne - migrace existovala od nepaměti a naše začlenění se do Evropy učinil z naší země nejen tranzitní nýbrž i "cílovou" zemi. Počet cizinců legálně u nás žijících tvoří téměř šest procent našeho obyvatelstva. To už je z demografického či sociologického hlediska významná skupina. I když se rozlišování mezi cizinci, schopnými se integrovat do společnosti a těmi, kteří to nedokáží či o to ani nejeví zájem, může někomu jevit jako nespravedlivé či nerovné zacházení, bývá to samozřejmou součástí legislativy většiny vyspělých demokracii. Zdánlivá "spravedlivost" našeho zákona, nerozlišujícího mezi jednotlivými žadateli o dlouhodobá či trvalá víza, může způsobit sociální otřesy a tím i zvýšení xenofóbních nálad mezi obyvatelstvem. Takto pojatá spravedlnost vytváří také paradoxní situace - David Vaugham je Angličan, novinář, který pracuje v anglické sekci Českého rozhlasu a součástí jeho práce je prezentovat naši zemi ve světě. Přišel k nám po roce 1990 jako mladý novinář, hledající uplatnění. Náš cizinecký zákon mu slavnostně uděluje právo na pobyt - "z humanitárních důvodů"... Další vydání magazínu Velký vůz je tedy především o problémech s českým cizineckým zákonem, ale seznámíme se i s životem bulharské menšiny v Česku, především pak s jejich krajanským sdružením Zaedno.

14/03 Velký vůz tv premiéra: 5. 5. 2003

rež.: Vladimír Fanta, Zdenek Potužil

Aktuálním multikulturním tématem je plánované zrušení zvláštních škol. Názory na ně jsou totiž různé - někdo tvrdí, že zvláštní škola dokáže i inteligentní děti poznamenat na celý život, jiní se zase ptají, nakolik jsou vlastně běžné základní školy připraveny na nárůst počtu romských a dalších problémových žáků. Ministerští úředníci jsou jako obvykle přesvědčeni, že se všechno zvládne. Ale proč jsou si tak jistí, když například učitel na Speciální škole Vídeňská v Brně tvrdí, že zrušení zvláštních škol je za dané situace úplný nesmysl? Dexter Kendricks, neboli Koko, je milovník tance, snowboardingu a - mužského striptýzu, kterým se živí. Exotický černošský indián, v produkci vlastní ženy, na obyčejné diskotéce pro normální teenagery, nedaleko u Lovosic ukazuje, jak lze být snadno šťastný. Multikulturní kabinet, který se zaměřuje převážně na práci s Romy. Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity vznikl takzvaný Mimo jiné jim

pomáhá s přípravou na vysokou školu a díky němu má tato škola několik prvních romských studentů. Výtvarník Petr Kamenický se svými studenty pořádá společné kursy kreslení pro děti uprchlíků v táborech - a zároveň i pro české děti z blízkých obcí. Celkem nenásilně, ale velmi účinně tak obrušuje hroty nepřátelství, které obvykle obyvatelé těchto vesnic vůči imigrantům pociťují.

15/03 Velký vůz tv premiéra: 12. 5. 2003

rež.: Kateřina Vrbová

Další magazín Velký vůz bude především o právech a postavení žen v různých kulturách - nebudeme se tedy soustředit jen na Českou republiku, ale pořad se zaměří i na postavení žen v silně náboženských společnostech - například v islámu a judaismu. Režisérka Kateřina Vrbová se bude zajímat i o to, nakolik se deset let po revoluci změnilo postavení žen u nás - pomoci nalézt odpověď by jí měly například některé členky poroty letošního festivalu o lidských právech Jeden svět: spisovatelka Ziba Mir-Hosseini, Výkonná ředitelka Centra na ochranu žen a dětí Sevdie Ahmetí, nebo Eliza Musajeva, psycholožka z Grozného v Čečensku.

16/03 Velký vůz tv premiéra: 19. 5. 2003

rež.: Zdenek Potužil

Jak se proměnily Karlovy Vary za poslední desetiletí? Jaký vliv na jejich podobu má silně zastoupená Ruská menšina? A proč si vlastně Rusové lázeňské město tak oblíbili? A jací vlastně jsou lidé, kteří ve Varech žijí?

17/03 Velký vůz tv premiéra: 26. 5. 2003

rež.: Svatava Kabošová

Rokycany zažily největší exodus Romů do zahraničí. Podnikatelé tu totiž něchtějí Romy zaměstnávat, v Rokycanech nedají v restauraci najíst ani světoznámé skupině Kale. Radnice tedy přišla s nápadem ubytovat v problémové čtvrti romského kněze. Problém je, že s tím ani sám kněz nesouhlasí. V nedalekém Hrádku problém s Rómy nemají - a postup Rokycan také neschvalují. Osvědčilo se jim něco úplně jiného. Ne jednoho vzorného dávat do problémové komunity, ale naopak - jednu problémovou rómskou rodinu do normálního prostředí. Většina se integruje. Dnes s odstupem času jsou rómské rodiny v Hrádku pracovitější a čistotnější než mnohé české rodiny...Damián Dudáš je inzitní malíř, žije ve Starém Plzenci a své pocity nejraději vyjadřuje v obrazech…

18/03 Velký vůz tv premiéra: 2.6.2003

rež.: Marek Dušák

Vladimir Jandjuk je Bělorus. Žije v Česku už šest let a hodlá tu už zůstat. Tak požádal o české občanství. Bohužel pro něj - je vzdělaný a hrdý - některé dokumenty, na které policie nemá právo, odmítl předložit. Policie mu sice dala za pravdu, že je nemá právo požadovat, ale zároveň si udělal černou tečku: Odmítá spolupracovat podle toho jak my pískáme! A tak se hledala záminka jak přerušit řízení o udělení občanství. A našla se: Vladimir se v Čechách oženil s Ukrajinkou a mají čtyřletou dceru. Oba jsou exulanti a oba nechtějí žádat své země o udělenei občanství jejich dceři - a tak jejich čtyřletá dcera nemá

občanství.Policie se rozhodla zjistit jestli je možné nemít občanství a až do doby vyřešení tohoto problému je Vladimirovo řízení zastaveno.

19/03 Velký vůz tv premiéra: 9.6.2003

rež.: Martin Dušek a Martin Pátek

Sestry Gayathri a Anupa jsou ze Srí Lanky, z rodiny hudebníka, který ČR poznal při svých vystoupeních na festivalu "Pražské jaro". Jeho přáním proto bylo, aby dcery studovaly právě zde. Ovšem u nás mají dívky téměř jen samé nepříjemné zkušenosti s reakcí okolí na svou exotickou, tmavou vizáž. Obě zde již několik let studují a česky hovoří prakticky bez přízvuku, ale přesto mohou vyprávět o tom, jaké to je, žít u nás v kůži - "cikána". Kolik je dnes v Česku Ukrajinců nikdo pořádně neví. Oficiálně se jejich počet pohybuje kolem deseti tisíc, skutečná čísla jsou prý dvacetkrát až třicetkrát vyšší. Takže - jak u nás vlastně Ukrajinci žijí? Organizují se, scházejí, jsou vzájemně v kontaktu - a nebo se naopak snaží být "neviditelní"? Je-li jich u nás tolik, proč je téměř nevídáme na veřejných místech?

20/03 Velký vůz tv premiéra: 16.6.2003

rež: Martin Dušek, Martin Pátek a Zdenek Potužil

Co máme dělat s uprchlíky z Čečenska, kteří se u nás rozhodli žádat o azyl? Je jejich snaha skutečně neoprávněná? O tom se nás snaží přesvědčit úředníci Ministerstva vnitra s tím, že v Čečně přece válka dávno skončila?

21/03 Karlín plovoucí spící aneb Bitva o Karlín tv premiéra: 16.6.2003

rež: David Čálek

Rozporuplná a mnohokulturní pražská čtvrť Karlín se stala "slavnou" takřka přes noc. Za jeho slávu však mohla velká voda, která čtvrť takřka kompletně ponořila pod hladinu Vltavy. Voda spolu s mediálním zájmem opadla. Dokument přibližuje několik osudů lidí, které tragédie Karlína změnila život a vyvrací i mýtus, že sociální případy v Karlíně se týkají výhradně romské komunity. Smůlu neměli po povodních jen neplatiči nájemného, ale všichni, kdo neměli kam jít. Jejich tragédie byla mnohem delší, než si většina z nás myslí. Například - pan P. je invalida a povodeň mu rozbořila parkety v bytě tak, že po nich nemohl chodit a tak se započalo jeho putování z ubytovny do ubytovny, po pronajatých hotelích, skrz žíněnku v školní tělocvičně až do kasáren na Ruzyni.

22/03 Spojené barvy Ostravské tv premiéra: 1.9.2003

rež.: Václav Kučera

Stodolní ulici pamatují vymírající pamětníci jako zónu bohatých hýřilů, v rudé epoše byla tato oblast vnitroměstskou periferií, kam zavítali jen lidé otrlí. V současné době je Stodolní svobodným sociálně komunikačním prostorem kde se ve více než šedesáti klubech tolerují rockeři, dredaři, fandové taneční scény, lidé mnoha generací. Přirozeným vyústěním tohoto fenoménu je mezinárodní hudební festival Colours Of Ostrava. Který představuje v prostředí otevřeného města spektrum barev hudby z celého světa. Letos již druhý ročník festivalu se konal 11. a 12. července. Kromě hvězd jako je Goran Bregovič a jeho Weding and Funeral Band, Geofrey Oreyma, Sui Vesan, Kosheen, Te Vaka, Sheva na festivalu vystoupilo více než 50 hudebních formací. Dokument Barevná Stodolní je

portrétem ostravského fenoménu právě ve dnech festivalu. Jakousi průvodkyní je nám barová zpěvačka Ester Kočičková, která si uvědomila, že dobrý festival potřebuje dobré diváky a vzala na sebe roli lektorky školy ideálního festivalového diváka. V této roli pak procházela některými kluby a rejem festivalu, promlouvala s návštěvníky a v přestávkách programu klubové scény Boomerang školila celý druhý den festivalu diváky, aby pak na závěr programu zazářila v tomto přeplněném klubu jako hlavní hvězda.

23/03 Velký vůz tv premiéra: 8.9.2003

rež.: Zdenek Potužil

Multikulturní magazín je tentokrát věnován Evropskému dni židovské kultury, který se uskuteční 7.září. Nesnaží se ovšem pouze ohlédnout za těmito slavnostmi, ale dívá se naopak na nové nebo zajímavé situace ze života současné židovské komunity v Česku, které zůstanou při oficiálních oslavách nejspíše pozapomenuty.

24/03 Velký vůz tv premiéra: 15.9.2003

rež.: Martin Pátek, Libuše Rudinská

Kdo je a jak uvažuje vlastně obávaný předseda Sudetoněmeckého krajanského sdružení a poslanec Evropského parlamentu za bavorskou CSU Bernd Posselt? Rozhovor s tímto v Česku nepříliš oblíbeným politikem přináší v dalším díle multikulturního magazínu Velký vůz Martin Pátek. Kromě toho se podíváme na zvláštní dětský tábor, organizovaný pěveckým sborem zpěvačky Idy Kellarové.

25/03 Velký vůz tv premiéra: 22.9.2003

rež.: Světlana Lazarová, Alexander Lukeš, Martin Pátek

Víte že existují Češi, kteří třeba vůbec neumí česky? Podívejte se, proč tomu tak je, jak se s tím dá žít, ale především - jak se s takovým omezením dá bojovat. Navíc se v multikulturním magazínu tentokrát dozvíte, jak se staví mongolská jurta - a vůbec se saznámíte s některými mongolskými zvyky, bojovými uměními a v neposlední řadě i s mongolskými lahůdkami. Ovšem to vše přímo uprostřed českých luhů a hájů.

26/03 Velký vůz tv premiéra: 29.9.2003

rež.: Jiří Ovečka, Zdenek Potužil a Miloš Zábranský

Další vydání multikulturního magazínu se zaměří na značně rozporuplnou kauzu okamžitého vystěhovávaných obyvatel města Slaného v rámci nového politického tahu zdejší radnice - tzv. nulové tolerance. Připomeňme, že šetření kanceláře ombudsmana nedávno potvrdilo porušení zákona a řadu "zásadních pochybení". Portrét skadatele a profesora Vladimíra Franze se snaží přiblížit, co vlastně znamená žít s kompletně potetovaným tělem a co tímto postojem člověk v životě získává. A nakonec je tu město Mikulov - zdánlivě "jen" příhraniční vinařská oáza - ale zároveň i místo, kde žije velké množství nejrůznějších etnických a národnostních skupin. Jejich soužití dalo vzniknout až festivalu "Národy Podyjí", což jsou vlastně dvoudenní hody - tedy přesněji:

přehlídka originálních kulturních a gurmánských specialit všech národů žijících v této oblasti.

27/03 Emilie z rodu Holomků tv premiéra: 6.10.2003

rež.: Jaroslav Hovorka

Vybrat ze svých šesti dětí tři, ty poslat do transportu a ostatní si nechat? V posledních dnech války obdržet "pozvánku" k nucené sterilizaci? I to jsou vzpomínky na mládí romské zpěvačky Emilie Machálkové. Skutečně, její osud by si v mnohém nezadal ani s osudy protagonistky slavné Sofiiny volby. Rodina Holomkových je jednou z nejstarších romských rodin usazených na Moravě, z jejího středu se rekrutoval i vůbec první romský právník v Čechách. A právě vysokoškolské vzdělání této etnicky smíšené rodiny bylo jedním z hlavních důvodů její perzekuce a částečného "vyhlazení" během druhé světové války. Někteří, včetně paní Machálkové, přežili jen díky osobní statečnosti lidí z jejich okolí - například tehdejšího starosty Nesovic.

28/03 Velký vůz tv premiéra: 13.10.2003

rež.: Miroslav Čapek

Červeňákovi se léta soudili s Ústí nad Labem. Rodina se totiž v roce 1993 odstěhovala z města na Slovensko. Neměli sice peníze, ale magistrát jim zaplatil jízdenky. Po několika dnech se rodina začala vracet - na Slovensku totiž neměla kde bydlet. Do svých bytů se ale už nastěhovat nemohla, protože město pro ně údajně jiné byty nemělo. A tak žila početná rodina s malými dětmi v garáži. Vše skončilo až letos v červenci, kdy Evropský soud pro lidská práva oznámil, že spor mezi Českou republikou a romskou rodinou končí smírem a stát Červeňákovým zaplatí do tří měsíců 900.000 korun. O co vlastně v celém sporu šlo? Byli Červeňákovi vystěhováni dobrovolně nebo z donucení? A je pro ně odškodnění skutečně vítězstvím? Ale tento multikulturní magazín je i o tom, že vše arabské nemusí být nutně vždy v souladu s islámem a dozvíte se také, jaké to je, žít střídavě v Čechách, ve Španělsku a Kolumbii.

29/03 Velký vůz tv premiéra: 20.10.2003

rež.: Martin Dušek, Tomáš Gregor, Zdenek Potužil

Dnešní vydání multikulturního magazínu Velký vůz se věnuje různým formám soužití Romů a většinové společnosti. V Praze se každoročně koná velkolepý festival romské kultury Khamoro. Podíváme se, co taková akce obnáší organizačně, ale také finančně. Stále častěji se setkáváme s tím, že romské děti adoptují a vychovávají "gádžové," tedy čeští rodiče, ale také s tím, že vznikají specializované romské školy. Jak v takové škole prospívá adoptované romské dítě? Ve třetím příspěvku se také setkáme s Romem, který nevyrostl ve své vlastní rodině. Mělo to nějaký zásadní vliv na to, že dnes pracuje jako číšník?

30/03 Velký vůz tv premiéra: 27.10.2003

rež.: Zdenek Potužil

/32

31/03 Ženy v Afghánistánu tv premiéra: 3. 11.2003

Při přípravě multikulturních pořadů spolupracuje redakce Velkého vozu také s evropskými televizními stanicemi. Do dnešního speciálního vydání proto můžeme zařadit dokument finské televize, zabývající se situací žen v Afghánistánu. Shakila Kagebek, žena, která uprchla z Afghánistánu do Finska, se na dva týdny vrátila do Kábulu, aby jako spolupracovnice Finské televize prozkoumala postavení žen v afghánských médiích během

obnovy země a také možnost repatriace. Setkala se s několika ženami z kábulských médií, kterým se jen těžko daří prosadit, protože život afghánských žen se nyní soustředí hlavně na udržení života mezi ruinami.

32/03 Velký vůz tv premiéra: 10. 11.2003

rež.: Karel Koula

Řada lokálních jazyků a nářečí v dnešní době vymírá. Přesto se najdou lidé, kteří se nejenže snaží takové řeči zachránit a propagovat, ale vytvořit mnohdy i jazyky nové. V tomto magazínu se mimo jiné seznámíme s tvorbou esperantistky a básnířky Eli Urbanové, odhalíme, jak počítače a internet ovlivnily češtinu a pokusíme se zjistit, proč - a jestli vůbec - je pro romskou komunitu důležité komunikovat ve vlastní řeči.

33/03 Velký vůz tv premiéra: 17. 11.2003

rež.: Martin Pátek, Zdenek Potužil, Martin Ryšavý

Fiktivní manželství je možná podivný institut, který ovšem umožňuje stovkám lidí přestěhovat se do země, kterou si z nejrůznějších důvodů zvolili jako místo pro svoji lepší budoucnost. Tentokrát nás ale nezajímá, co u nás potřebu fiktivních svateb způsobuje, jako spíše to, co takovou praxi doprovází - tedy závislost, strach, vydírání. Příběh ženy, která zaplatila českému muži několik tisíc za fiktivní manželství, přičemž on od té doby po ní pravidelně vyžaduje další "poplatky za mlčení", nebude jistě ojedinělý.

34/03 Velký vůz tv premiéra: 24. 11.2003

rež.: Martin Dušek, Martin Pátek, Markéta Válková

Napadalo vás někdy, jaké to je se nějak odlišovat? Mít například jinou barvu kůže než většina, která vás neustále obklopuje? Je lehké si na to zvyknout? Jde to vůbec? Dokážete si vůbec představit, nakolik je pro vás vaše barva jednoduchou vizitkou pro ostatní? Pokusili jsme se přiblížit divákům, jaké to je být členem snad nejdiskutovanější a nejspíš i v Česku nejméně oblíbené menšiny, jaké to je žít opředen celou škálou předsudků, jaké to je, být lidmi automaticky zařazován do kategorií jen na základě svého vzhledu. Vyzkoušejte to s námi - jaké to je, být Romem.

35/03 Nora tv premiéra: 1. 12. 2003

Nora je čtyřiadvacetiletá žena finsko kuvajtského původu. Když jí bylo sedm, unesl ji kuvajtský otec finské matce do Kuvajtu. Tam Nora prožívala drsný život plný násilí. Život malého děvčete se ze dne na den stal noční můrou. V jednadvaceti se jí podařilo odjet s tříletou dcerou Idou navštívit do Finska matku a rozhodla se tam zůstat. A historie se téměř opakovala: Její manžel ji ve Finsku našel a hrozilo, že unese dceru Idu zpátky do Kuvajtu.

Nora se chce rozvést a udržet si dceru. Podaří se jí však začít nový život ve stálém strachu, že její dcera může být kdykoli unesena?

36/03 Velký vůz tv premiéra: 8. 12. 2003

rež.: Martin Pátek

Postoj české veřejnosti k zaměstnávání cizinců je dodnes nejednoznačný. Lidé sice mají obavy, že cizinci české občany připravují o práci, přesto už si v mnoha odvětvích nedokáží fungování bez nich představit. Jednou z nejrozšířenějších oblastí na cizincích fakticky závislou je stavebnictví, kde převažují pracovníci z Ukrajiny. Příběh dvou z nich, kteří u nás sice pracovali s řádným povolením, avšak nedávno byli přesto vyhoštěni z republiky, ukazuje mimo jiné, v jakém prostředí a společenském postavení tito lidé u nás přežívají, ale také odkrývá rozpolcenost, jakou se vůči nim my projevujeme.

37/03 Velký vůz tv premiéra: 15. 12. 2003

rež.: Martina Kaizrová, Zdenek Potužil, Martin Ryšavý

Českým nemocnicím dnes chybí kolem pětiset lékařů, další odliv nás čeká i v budoucnu - jak kvůli špatnému stavu zdravotnictví, tak i kvůli imigračním programům

v sousedním bohatším Německu. A tak uvolněná místa zaplňují buď lékaři bez kvalifikace, nebo cizinci z Ruska, Ukrajiny, zemí Afriky a Asie. Co však taková praxe přináší za problémy? O tom už vypráví příběh jednoho z takových doktorů, působícího už několik let v "průměrné" české nemocnici.

38/03 Velký vůz tv premiéra: 22. 12. 2003

rež.: Zdenek Potužil

Jací jsou Rusové, kteří v současnosti žijí v České republice? Kolik jich vlastně u nás žije a nakolik jsou zatíženi ne zcela šťastnou společnou historií? Proč se má napřesrok uskutečnit festival Ruská sezóna v ČR?

29/03 Za minulost ti nikdo nic nedá tv premiéra: 29. 12. 2003

rež.: Jaroslav Hovorka

Zní to rochu nezvykle, když někdo použije termín "můj hřbitov". Johann Peter Fuchs však mluví o židovském hřbitově ve Stříteži, jenž dal po listopadu 1989 do pořádku. Leží zde jeho předkové, kteří zahynuli v koncentráku. Jednou tu chce ležet i on sám, ač v současnosti žije v Německu. Příběh muže, který jako zázrakem přežil holocaust je obsahem tohoto speciálu v rámci multikulturního magazínu Velký vůz.